ԻԷ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 41 | ՄԱՐՏ 20/1 ԱՊՐԻԼ, 1898 | 10 ԶԻԼԿԱՏԷ 1315 | ՈՒՐԲԱԹ

درعليه غلطه‌ده (ماسيس) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ և իցէ գրութիւն պէտք է ուղղել
ՄԱՍԻՍ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçue
à la Direction du Journal "MASSIS"
Galata, CONSTANTINOPLE.

20 ՓԱՐԱ

ՄԱՍԻՍ

ՕՐԱԹԵՐԹ
Քաղաքական եւ Ազգային

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլոյ եւ գաւառներու համար տարեկան. 140 Ղրշ.
» » » վեցամսեայ. 70 »
» » » եռամսեայ. 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան. 40 Ֆրք
» » վեցամսեայ. 20 »
Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական [illegible] բաժանորդներուն կը ղրկուի:
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ

ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ ԳԱՆՁԱՆԱԿՆԵՐԸ

Ազգ. Հիւանդանոցի վարչական Ցանձնաժողովը լաւ ներշնչում մը ունեցած է տուներու մէջ բաժնելով գանձանակներ՝ այդ բազմակարօտ Հաստատութեան համար նպաստներ հաւաքելու նպատակաւ:

Չենք գիտեր թէ այդ բաժանումը ի՛նչ դրութեան համաձայն եղած է, այսինքն թէ վարչական Ցանձնաժողովը կամ Թաղ. Խորհուրդները իրե՞նք որոշած են այն անձերու ցանկը որոնց ղրկուած են յիշեալ գանձանակներէն, թէ յայտնուած որոշ փափաքի մը համեմատ այս կամ այն անձին բնակարանը զետեղուած են անոնք: Բայց ինչ որ գիտենք այն ալ սա ճշմարտութիւնն է թէ պէտք չէ որ գտնուի մեր մէջ ընտանիքի պետ մը որ այդ գանձանակներէն հատ մը չունենայ իր տան մէջ:

Որչափ ալ խնայասէր ու համեստ ըլլայ, չենք գիտեր այնպիսի մէկը որ գոնէ տարին անգամ մը, հոգեբանական մանաւոր վայրկեանի մը՝ առատաձեռնութեան և մարդասիրութեան զգացում մը չունենայ սրտին գէթ մէկ անկիւնը, և գիտէ՞ք թէ action և réactionի բնական օրէնքին համաձայն, խղճահարութեան այդ քնացող ուժերը իրենց անակնկալ զարթումներուն մէջ երբեմն աւելի մեծ արդիւնքներ յառաջ կը բերեն քան երբ միշտ արթուն մնացած ըլլային: Միեւնոյն օրէնքին պատճառաւ չէ՞ որ «երբ սատանան ծերանայ ճգնաւոր կ'ըլլայ և չափազանց ճգնող մը անկեալ հրեշտակներու վիճակը կը ժառանգէ», կ'ըսեն:

Զարտուղութիւն չընենք ու բեմի և առ հասարակ ամէն հայու դուռը ափ առնելով հատ մը նորս նետենք այդ գանձանակներէն որոնց հայութը Հիւանդանոցի պատսպարեալներուն համար երկնային մանանայի մը չափ օրհնեալ պիտի ըլլայ:

Ո՞վ է այն որ եթէ լինք իր մէջ ամփոփուած և լուրջ մտածողութեան ջանք մը ընէ անմիջապէս չպիտի զգայ անդուսպ փափաք մը Հիւանդանոցի կարօտեալներուն օգնելու: Ամէն մարդ գիտէ թէ Հիւանդանոց մը ունինք որ, աչքէ հեռու սրտէ հեռու, Եէտի-Գուլէի ամրոցներէն դուրս կը գտնուի, բայց ոչ ոք գիտէ կամ կ'ուզէ գիտնալ այդ յարկին բարոյական ընդարձակ նշանակութիւնը. Հիւանդանո՞ց, բառ մըն է որ կ'ըսենք ու կ'անցնինք, առանց անոր աչաւոր տուգաբանութիւնը ընելու: Կը կարծենք, մեր միամիտ կարճատեսութեան մէջ, թէ այդ յարկը պանդուխտներու, աղքատներու, անկարներու, վերջապէս ուրիշներու համար է, մեզի համար չէ բնաւ, երբ բառին պարունակած գաղափարն է [illegible] և երբ քիչ գիտենք թէ բնական անխուսափելի օրէնքով պիտի [illegible] անպատճառ ինչ որ կ'ապրի, և թէ մարդուն [illegible], աշխարհիս մէջ, որքան որ անդորր ըլլայ, նոյն իսկ հողագունդը, որ բոցավառ ովկէանոս մը ծածկող դիւրաբեկ խաւն է, հաստատուն բան մը չունի իր մէջ:

Գուցէ պարզ խաբէբայ մըն էր, բայց ինչ որ ալ ըլլայ, դեռ այսօրուան պէս կը յիշեմ ալեւոր ծերունի մը, Ցակոբեան մականունով, որ բացի իր արծուի քիթէն և արարատեան դիմագիծերէն, հայկական բան մը չունէր իր վրայ, և որ Պրակլիկոյ մէջ կրած յանկարծական ձախողուածներէն վերջը, քանի մը տարի յառաջ եկած մեր դրանեակը ինկած էր, մէկ երկու դահեկան մուրալով իր օտարախօս թոռնիկներուն չոր հաց մը ճարելու համար: Կեանքի անակնկալը ակնթարթի մը մէջ, միլորի վրայ նստեցուցած էր դժբաղդ մարդուկը որ Բիւլի մէջ 2,000,000 ֆրանք արժող գործարանի մը տէր է եղեր, և 2 դահեկանի կարօտ անմեղ փոքրիկներով Պոլոյ սալայատակներուն վրայ նետուած էր զայն:

Ո՜վ դու փափկակենցաղ պարոն, ակնկին կամ օրիորդ որ այս տողերը օրուան ճաշին ընթերցումէն ետքը և բազմախորտիկ սեղանի մը ու կիսալրաց դաշնակի մը հրաւէրէն առաջ կը կարդաս՝ տպրոցի և տենոցի ձանձրացած և արհամարհոտ ուշադրութեամբ, պահէ՛ ինծի որ կեանքը, այն նենգաւոր սիրելին որ կը կոչուի կը մնայ մարդոց քղանցքին, չի վերապահեր քեզ համար ալ տխուր անակնկալներ, բարոյական, մտաւորական, ֆիզիքական և նիւթական վիճակի եղեւէջներ, որոնցմէ մարդս չէ կարող խոյս տալ անակնկալներու այն մըրկալից ովկիանոսին վրայ որ աշխարհ կը կոչուի:

Քանիներ, ինծի պէս, քեզի պէս, նոյն իսկ սա աննման ակինոջ կամ աղջկան պէս որուն գեղեցիկ աչքերը կեանքը ոսկեզօծ երազներով կը զարդարեն, տեսած են բաղդի յանկարծական հարուածով մը իրենց խանդավառ երեւակայութեան մարմարը՝ Հիւանդանոցի յուսահատական և մռայլ մթնոլորտին մէջ, ինչպէս օճառի երփներանգ պղպջակ մը չունչի ամենաթեթեւ հարուածի մը տակ:

Հիւանդանոցի նախկին հնաւանդ շէնքը այլ եւս գոյութիւն չունի որպէս զի անոր խորհրդաւոր փլատակներուն հարցնենք պատմութիւնը այն միւս բեկորներուն, կեանքի նաւաբեկեալներու բեկորներուն, որոնք ամէն սեռէ, ամէն տարիքէ և ամէն դասակարգէ գեղեցիկ սկսուած ճամբորդութենէ մը վերջը գացած յուսախաբ եզերած են այդ չոր ու տխուր նաւահանգստին մէջ, որ խաղաղութեան վերջին նաւահանգիստն է կամ մուտքն է չատերու համար: Սակայն եթէ շէնքը հոն չէ, գերեզմանատունը անխախտ կը մնայ և քանի՛ շիրիմներ, եթէ լեզու ունենան, ինչ յուզիչ բաներ չպիտի պատմեն մեզի մտքի, սրտի, նիւթական հարստութեան, վերջապէս մարդկային ամէն բաներու անկայուն հանգամանքը հաստատող:

Բայց յոյսը, այս անկիւնը, անվախճան և ամէն անբացատրելի բաներու պէս անդիմադրելի զգացումը մարդը չի թողուր, որչափ կ'ապրի ան և նոյն իսկ Հիւանդանոցի մէջ պատը երեսին տառապող հիւանդը կը մխիթարէ, իր խաբուսիկ բայց միշտ ոսկեքիչ հրապոյրներով օրօրելով զայն:

Ահա այդ յոյսի վերջին ճառագայթն է որ հաւատքի և սիրոյ հետ միակ բանն է որ կեանքը կը գեղեցկացնէ, եւ զոր ջանալու ենք անաղօտ պահել մեր նմաններուն աչքին, մեր հիւանդները չզրկելով այն տարրական խնամքներէն որոնց կը կարօտին:

Աստուածային բարիք մըն է անշուշտ որ մարդ միշտ հակամէտ է չմտածել բնաւ իր ճակատագիրը որ զինքը շրջապատող ամէն բանի նման անկայուն է. բայց կը պանչանանք չինական մտքի փիլիսոփայական մէկ արտայայտութեան հանդէպ, երբ գիտենք թէ ամէն Չինացի, աղքատ թէ հարուստ, իրեն տունը ունի միշտ իր դագաղը:

Եթէ մեր կեանքին ամէն օրերուն մէջ ապագայ դագաղնուս հետ քով քովի ապրիլը սխրժելի բան մը չպիտի ըլլար, կրնանք սակայն, առանց ոևէ անդաստահութեան, Հիւանդանոցի գանձանակներէն մէկ մէկ հատ կախել մեր տուներուն մէջ. անոնք միշտակայ յուշարարներ պիտի ըլլան հայերու, մայրերու, եղբայրներու, քոյրերու և անմեղ փոքրիկներու որ երբեմն մարմնով բայց միշտ հոգւով կը տառապին Հիւանդանոցի հանրային յարկին մէջ: Թող այդ գանձանակները յաղթական կոթողները ըլլան հայոց օրհնեալ երդիքներուն գթասիրական բնատուր առանձնաշնորհութեանց: Թող այդ յիշատակարանները մեր ամէնուն միտքը երբեմն բարոյացուցիչ ամփոփումներու և փիլիսոփայական մտածումներու հրաւիրեն և երբ կեանքի օր օրի ընդարձակուող քմահաճոյքներուն առջեւ տկարանալով ձեռքերնիս գրպաններնիս տանինք աւելորդ ծախք մըն ալ ընելու համար, այդ գանձանակներու բերանները թող լռին յանդիմանութեամբ յիշեցնեն մեզ տարաբաղդ պատսպարեալներու հացի բուռ մը բերանները, և երթանք հոն նետել մեր աւելորդ լուման որպէս զի անոնց միտքերէն ջինջ արձագանգը լսուի՝ սրտառուչ աղօթքներու ներդաշնակութեամբ՝ հանրաւոր կարօտեալներու երախտապարտ սրտին մէջ:

ԶԱՐԵՀ ՆՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ՀԱՄԵՍՏ ՅՈԲԵԼԵԱՆ ՄԸ

1848 — 1898

Եւրոպացիները սովորութիւն ունին կարեւոր անձերու առաջին գործունէութեան յիսնամեակը տօնել, յոբելեան անունին տակ: Մեր մէջ ալ վերջերս մուտ գտաւ այս սովորութիւնը և կարգ մը արժանի անձեր փառաւորուեցան անով:

Հիմա, որ ես ալ Բարիզ գալէ ի վեր յիսուն տարուան համեստ գործունէութիւն մը ունեցած եմ, այս ծերութեանս օրերուն մէջ կը ջանամ քրքրել հին յիշատակներս ու գրի առնել մէկ քանի դէպքեր իմ կեանքէս: Այդ ցանցառ յիշատակներս գրի առնելով տեսակ մը յոբելեան ես ալ ինծի համար բրած պիտի ըլլամ:

1848ին մեկնեցանք Պոլսէն 11 ընկերներ. ասոնք էին Պոլեան Սարգիս պէյ, Տօքթ. Խորասանճեան, Թովմաս էֆ. Խորասանճեան և իր մօրաքոյրը Օրիորդ Տիրուհիձա Արզուման, որ արդէն եւրոպականացած հայ տիկնոջ կատարեալ տիպար մըն էր, Երամեան Երամ պէյ և իր դաստիարակը Տօքթ. Օհանեան, Նէվրուզեան եղբայրները, Տօքթ. Մոզեան, Կիւմիւշեան Խաչիկ, մեզ հետ ունենալով երեք ծանօթ անձնաւորութիւններ՝ չափահաս Պարտիզպանեան Խաչատուր պատուելին, Մուխի հիմնադիր Կարապետ էֆ. Իւթիւճեան, մեր վաղեմի բարեկամը, և Միսաքեան Խաչատուր դպիրը:

Ինչպէ՞ս ես ալ կը գտնուէի այս ընտրեալ խումբին մէջ, ներեցէք ինծի երկու տողով բացատրել: Ծնայ Խասգիւղ 1833 Ցունիս 28ին, աղքատիկ բայց բարեպաշտ և պատուաւոր ծնողքէ: Մօրս կողմէ մեծ հայրս էր Պալատու անուանի աւագերէց Տ. Մեսրոպ քահանայ. մեծ մօրս քեռորդին էր Էյուպի Ս. Աստուածածնայ եկեղեցւոյն աւագերէց Տ. Սահակ հայրը եւ մօրս քեռորդին՝ Մարսիլիոյ հիմնակալ հոգեւոր հովիւ Իւթիւճեան Տ. Սահակ հայրը, որ Մուստանիայի, Մարսիլիայի եւ Բարիզի մէջ երեք հայկական մատուռ հիմնած է: Մինչեւ ութ տարեկան հասակիս մէջ մտաւորական կարողութիւններս այնքան տկար էին որ ծնողքս ստիպուեցան զիս դպրոցէն հանել և արհեստի դնել, բայց հոն ալ արդէն չյաջողեցայ: Այն ատեն զօրավաւոր ողբացեալ մայրս զիս Արմաշ ուխտագնացութեան տարաւ: Պոլիս վերադարձիս բուժուած ըլլալուս կրկին մտայ Ս. Նիկողայեան վարժարանը որ այն ատեն փառաւոր վիճակի մէջ էր. հսկայաքայլ յառաջդիմութիւններ ըրի. Նէվրուզեան Մկրտիչ աղա և Փանոսեան Գէորգ աղան, որ հոգաբարձութեան անդամ էին, բարեհաճեցան իմ դպրոցական ծախքերս վճարել. կը հասնինք 1845ին, Զատկի մօտ տրուած մէկ հանդիսաւոր քննութեանը, ուր հանդիսատես կը գտնուէին այն ատենի Խասգիւղի նշանաւոր հայերը. Հոն էր նաեւ Կարապետ պէյ Գարաքէհեա, 22 տարեկան ծաղիկ հասակին մէջ, իր հետ ունենալով իր մտերիմ բարեկամ և դաստիարակ Ալաժնեան Միքայէլ աղան. Այս հանդէսին մէջ կը կրէի հինցած վերարկու մը (խըրխա) և գլուխս սեւ գտակ մը. Կարապետ պէյ այնքան խոր հաճոյքով համակրութիւն մը և գութ մը կը զգայ ինծի համար որ Միքայէլ աղային թախանձագին բարեխօսութեանցը անսալով կ'որոշէ անմիջապէս զիս որդեգրել: Ասկէ օր ետքը Միքայէլ աղան զոր իմ երկրորդ բարերարս կը խոստովանիմ, եկաւ զիս առնել վարժարանէն և տանիլ Բերայի մեծ դերձակի մը խանութը՝ ուր ապսպրեց՝ պաշտպանիս կողմէ, երկու ձեռք եւրոպական հագուստ ինծ համար: Զատկին օրը այս հագուստներով գացի իմ պաշտպանիս ձեռքը համբուրելու: Արծրունի Տ. Գէորգ հայրը առաջնորդեց զիս ընդարձակ սրահ մը ուր կը գտնուէին երեսունի չափ հայ մեծամեծներ. լաւ խրատած էին զիս ամէնուն ձեռքը համբուրել, բայց ես նախ պաշտպանիս և եղբօրը ձեռքերը համբուրելէ ետքը, միւս ամբոխներուն ձեռքերը սեղմեցի՝ իրենց ծիծաղը շարժելով: Երբ 1848ին շատ մը երեւելի ընտանիքներ որոշեցին իրենց զաւակները Բարիզ ղրկել ուսում առնելու, իմ բարեխօս Միքայէլ աղան ալ զիս չէր ցուրկ թախանձելով, գրեթէ առեր էր պաշտպանիս հաւանութիւնը ինծի համար, ուստի կիրակի օր մը կանչուեցայ Կարապետ պէյի Պէօյիւքտէրէի ծովեզերեայ տունը, ուր կը գտնուէին արդէն 10ի չափ հայ և ֆրանսացի ուսումնական անձեր. հոն ֆրանսերէնի մասին համառօտ քննութիւն մը ընել տալէ ետքը, պէյը գրպանէն հանեց Էնտէփանտանս Պէլժ օրագրին վերջին թիւը, ուր հրատարակուած էր Լամարթինի մէկ ճառը, և հրամայեց ինծի թարգմանել զայն անմիջապէս հայերէնի. թարգմանութիւնս գոհացուցիչ գտնուեցաւ. պաշտպանս որոշեց զիս ալ Բարիզ ղրկել:

Ինչպէս վերը ըսինք, 1848ին խմբովին մեկնեցանք Պոլսէն, և ութ օր ետքը հասանք Մարսիլիա, ուր սպասեցանք ութ օր մաքրանոցը Պոլսոյ մէջ տիրող հիւանդութեան պատճառաւ:

Ցետոյ ամէնքս մէկտեղ պանդոկ մը ըրինք քաղքին մէջ: Երբ պանդոկ գացինք հանգստանալու համար, Պարտիզպանեան պատուելին ուզեց որ ամէնքս ալ մեր օրուան տպաւորութիւնները պատմենք:

Մեր մէջէն մէկը անմեղութեամբ խոստովանեցաւ որ Ֆրանսացիները վերջին ծայր հիւրասէր են եղեր, քանի որ Բարձրի փողոցին մէջ երիտասարդ կին մը իրեն մօտենալով քաղցրութեամբ հրաւիրեր էր զինքը երեկոյեան իր տունը գալու թէյ խմելու համար եւ այցետոմսն ալ իրեն յանձներ էր... պատուելին ցատկեց տեղէն ու փառաւոր ապտակ մը տուաւ խեղճին, ըսելով թէ Բարիզ իրմէ ուզէ այս ապտակին բացատրութիւնը:

Երկու օր հոն կենալէ վերջը ելանք ճամբայ ու երեք օրէն Բարիզ հասանք, և գացինք պանդոկ մը, ուր շաբաթ մը մնալով քաղաքին հետաքրքրութիւնները տեսնելու գրաղեցանք: Այն օրերը այցելեցինք Օրփիլայի Միւզէն ուր երիտասարդական դժբաղդ անխոհեմութեանց հետեւանքները ցուցադրուած էին. հոն մեր պատուելի կիկերոնը Մարսիլիա տուած ապտակին բացատրութիւնը տուաւ:

Ապա, պատուելին որոշեց մաս մաս զմեզ տեղաւորցնել զանազան դպրոցներ և Իւթիւճեան Կարապետ, Նէվրուզեան Յովակիմ, Կիւմիւշեան Խաչիկ, Երամ պէյ Երամեան և ես մտանք անմիջապէս առեւտրական դպրոց, ուր երեք տարուան դասերը երկու տարուան մէջ վերջացուցինք ու վկայագիրնիս առինք ամէնքս ալ:

Հոն ճանչցայ նաեւ երկու ազնիւ բարեկամներս. Պ.Պ. Կրէլ և Վիօլար, որոնք զիս իրենց ընտանիքին ներկայացուցին:

Պ. Վիօլարի տան մէջ էր որ օր մը պատիւ ունեցայ սեղանակից ըլլալու Լամարթինի, Վիքթոր Հիւկոյի, Ալֆրէտ տը Միւսէի, և Թէոֆիլ Կոթիէի որոնք հրաւիրուած էին հոն պատկերազարդ հանդէսի մը հիմնադրութեան առթիւ:

Առեւտրական վարժարանի ընթացքը աւարտելէս ետքը Պարտիզպանեանի առաջնորդութեամբ մտայ Նանսի մօտ գտնուած Կրան Ժուանի երկրագործութեան նահանգական դպրոցը, ուր տարի մը կենալէ ետքը գացի Վերսայլի երկրագործական համալսարանը որ դժբաղդաբար մէկ տարիէն գոցուեցաւ: Վերջապէս Վերսայլի մօտ գտնուած Կրինեոնի երկրագործական դպրոցը աւարտեցի երկրագործական ուսումս և վկայականս առի: Ցետոյ գրաղեցայ երկու տարի Սէնդ Դիւլի ջերմանոցներուն մէջ, ջերմաբուծական ուսմանց և մետաքսի գործարանի մը մէջ սորվեցայ այս արհեստի համար չահաւէտ արուեստը:

Երկու ուրիշ տարիներ ալ այցելութիւններու ատեն, զինուորական պատրաստութեան լաւագոյն եղանակները ուսումնասիրեցի:

Ութ տարի Ֆրանսա մնալէ ետքը երբ 1856ին վերադարձայ Կոստանդնուպոլիս, խրատամբ կը յուսայի որ գոհացուցիչ ապագայ մը պիտի կարենամ ունենալ, բայց բաղդը չօգնեց ինծի և ստիպուեցայ կրկին վերադառնալ Բարիզ, ուր տասը տարի զբաղեցայ առեւտրական և սեղանաւորական գործերով:

Խաչատուր Միսաքեանի հետ, որուն կենսագրութիւնը վերջերս հրատարակեց Մասիս, քանի տարիէ աւելի կենակցեցայ Բարիզ՝ մանաւանդ պաշտօնի տարին: Թէեւ Միսաքեան չատ բարեկամներ ունեցաւ, ինչպէս Խորասանճեանները, Տիկ. Էպրու Երամեան Մ. Արզրեան, բարեգործիկ Միշէլ Մանանեան, Գերապատիւ Թէոդորեան Սարգիս վարդապետը, ևն. սակայն հաշտ չէր մարդոց հետ, թէեւ սրտով բարի: Շատ խստապահանջ էր իր գրածներուն համար և Լա Պրիւյէրի ըսածին պէս, կը գրէր, կ'աւրէր, կը սրբագրէր, կը սրբագրէր և դարձեալ կը սրբագրէր և յաճախ կ'ըսէր ինծի որ իր մահուանէն ետքը մէկ տող գիր չպիտի ձգէ որ քննադատութեան տեղի չի տայ:

Երկար տարիներ բնակեցաւ Ռիւ-դը-Ֆօպուր Մոնմարթրի, թիւ 13, հինգերորդ յարկը. փոքրիկ բնակարանի մը մէջ որ կը բաղկանար երկու փոքրիկ խուցէ՝ համեստօրէն կահաւորուած, պզտիկ խոհանոցէ մը և պատշգամէ մը՝ ուր կը տեսնուէին 6 գեղեցիկ հաւեր որոնք մէյ մէկ անուն կը կրէին: Բնակարանին մէջ գտնուէին և ամէն կողմ լեցուն էին գիրքեր, տետրակներ, օրագիրներ և ձեռագիրներ, որոնց մէջ կը տեսնուէին նաեւ քանի մը չոր հացի բեկորներ: Օր մը զինքը այցելած միջոցիս, հանդիպեցայ իրեն փողոցին դրանը առջեւ, տրտում և աչքերը արտասուալից. վերարկուին տակը կը պահէր իր սիրելի հաւերէն մէկը: Երբ հարցուցի իր տխրութեան պատճառը հեծկլտալով պատասխանեց թէ հաւը հիւանդ էր, ջուր չէր կրնար խմել ու զայն անասնաբուժին կը տանէր: Միասին ելանք գացինք և անասնաբոյժը փոքրիկ մարմ մը լեզուին տակէն հանելով անմիջապէս առողջացուց հաւը: Ուրախութեամբ վերադարձանք տուն, բայց նախ ուզեց համեստ սրճարան մը մտնել և երկու ստակով մէկ մէկ գարեջուրի գաւաթ պարպել իր սիրելի հաւին կենացը:

Երբ տուն հասանք, օդը գեղեցիկ և տաք էր. Միսաքեան իր սովորութեանը համեմատ, հանուեցաւ ու թիկնաթոռի մը վրայ բազմեցաւ. յետոյ մէկիկ մէկիկ անուններին տալով իր քով կանչեց հաւերը որոնք կու գային խոնարհաբար ձեռքը համբուրել, ուսերուն վրայ թռչտիլ և իրենց տէրոջը հրամանին համաձայն վերադառնալ պատշգամին վրայ իրենց որոշ տեղը:

Օր մըն ալ մեզի այցելութեան եկաւ և տեսնելով քառամեայ աղջիկս պատուհանին առջեւ բազմոցի մը վրայ քնացած, յափշտակեալ, գրպանէն մատիտ մը և ափ մը թուղթ հանեց ու տասներկու տող ոտանաւոր գրեց մէկ շունչէն ու թուղթը ինծի երկնցնելով, ըսաւ. «Պահէ՛ այս թուղթը իբր իմ յիշատակս. վասն զի առաջին անգամ է որ այսպէս հապճեպով և գոհութեամբ բան մը գրեցի:»

1866ին իմանալով որ հետեւեալ տարին տիեզերական արուեստահանդէս մը տեղի պիտի ունենար Բարիզ, որուն պիտի մասնակցէր նաեւ Օսմանեան Տէրութիւնը փութացի Պոլիս երթալ ու հոն Աղաթոն Գրիգոր էֆէնտիի շնորհիւ յաջողեցայ անդամակցիլ նորահաստատ մասնաժողովին, որով մէկ տարի Պոլիս և ութ ամիս ալ Բարիզ պաշտօն վարեցի, միանգամայն ընդհանուր քննիչներու ժողովին անդամակցութեամբ, որով բաղդ ունեցայ ծանօթանալ ականաւոր անձնաւորութեանց և թանկագին յարաբերութիւններ ձեռք բերել:

Այդ միջոցին էր որ ամուսնացայ Փրանսուհիի մը հետ և ունեցայ աղջիկ մը որ իմ ապերջանիկ ամուսնութեանս մխիթարութիւնը եղաւ:

Երկրորդ անգամ ամուսնացայ Հոլանտուհիի մը հետ, որ հիմայ վերոյիշեալ աղջկանս և թոռնիկիս հետ մխիթարանքն է հիւանդոտ ծերութեանս: Երկրորդ ամուսնութենէս քիչ օր ետքը, կեանքիս ամէնէն մեծ աղէտքը վրայ հասաւ. կուրութիւնը մատնեց զիս ստուերներու սեւ անդունդին: Հիմայ ա՛լ յուսահատ բժշկութեննէն որ անբուժելի հռչակեց զայս, յոյսս գիտական աշխարհին նոր փորձերուն վրայ է, եւ կ'ակնկալեմ այն փորձերուն որոնց վրայ Մուխի գիտական աշխատակից Ալբայ անցած օր կը խօսէր՝ ու մանաւանդ Աստուծոյ վրայ՝ որուն անսահման գթութեան ապաւինած եմ:

Բարիզ — Յ. ԹԻՒՅՈՒՋԵԱՆ

«Մասիս» ամէն օր ձեռքէ կը ծախուի, Սամաթիա, երկաթուղիի կայարանին մօտ, ծխավաճառ Աժտերխանեան Արթին աղայի խանութը:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

ՄԻՒԶՕԹ

Զարեբզարթի գիշեր Փրանսական խումբը ներկայացուց, Թէքէ պաշի թատրոնը, Կի տը Մօբասանի Միւզօթը:

Կի տը Մօբասան հայ ընթերցողներուն ծանօթ է. անիկա իրապաշտ դպրոցին կը վերաբերի: Իր երկերը մէկ մէկ հրաշալիք են: Իրական կեանքը ու տիպարները հոգեբանօրէն կը վերլուծէ իր փայլուն ու աննման դասական ոճովը, ու անկախ նկարագրովը կը ջախջախէ այն ընդունակութիւնները ու ընկերական պարտ ու պատշաճի օրէնքները՝ որ յաճախ մարդուս ամէնէն փափուկ զգացումները կը խաթարեն:

Միւզօթ իր հիւսուածքին ու զուարթ անունին հակառակ տխուր խաղ մըն է, և թերեւս անոր տեսարաններէն կամ խօսակցութիւններէն մէկ քանին ձանձրացնելու աստիճան երկարցուած երեւան: Սակայն [illegible] ու [illegible] վարժուած հանդիսատեսներու համար չունի այս խաղը չափուած ու ձեւուած տեսարաններ, խօսքեր և թատրոնի յատուկ անակընկալներ ու զուգադիպութիւններ: Այս խաղը ընտանիքի մը մէջ տեղի ունեցող դէպք մըն է, իր բնական ու պարզ ձեւին տակ ներկայացուած:

Սակայն հեղինակը ի՛նչ սահուն ու փայլուն լեզու մը դրած է իր անձերուն բերանը. ի՜նչ հրաշալի կերպով մէջտեղ կը հանէ ընկերական սխալ ընթացքներու ազդեցութեան տակ կազմուող նկարագիրներու անամօթութիւնը. ի՜նչ յուզիչ կերպով կը ցուցնէ ազնիւ սրտեր, մեծ անձնուիրութիւններ, մարդկային տկարութիւններ: Վերջապէս սէրը ու գթասրտութիւնը յաղթանակող կ'ըլլան ընկերական ու աշխարհիկ նախապաշարումներու:

Պատմենք խաղին նիւթը: Երբ վարագոյրը կը բացուի, ամուսնութեան մը արարողութենէն վերջը, հարս ու փեսայ եւ ազգականները սեղանի մը չուրջը կը բոլորին. Նոր փեսան Ժան Մարթինէլ՝ ծանօթ նկարիչ մըն է, որ իր մտերիմը՝ Լէօն Բըթիւրէին քոյրը ճանչցած ու հետը ամուսնացած է: Սակայն Լէօն Բըթիւրէ բաւական ջանք թափած է իր հօրաքրոջը հաճեցնելու համար այս ամուսնութեան: Այս հօրաքոյրը, Տիկ. տը Ռօնչար, իր ազնուական ու գեղեցիկ ամուսինէն կողմէն խաբուած ու կործանած սէգ կին մը, գժտած է տարիներէ ի վեր ամուսնին հետ. հիմա կը բնակի այրի եղբօրը՝ դատաւոր Պ. Բըթիւրէին մօտ, որուն զաւակները՝ Ժիլպէրթը և Լէօնը, գրեթէ իր զաւակներուն պէս կը սիրէ. բայց իր դժբախտութիւնները սիրտը դառնացուցած ըլլալով, Ժիլպէրթի ամուսնութենէն շատ գոհ չէր, վասն զի կը մտածէ որ փեսան հաստատ դիրքի մը տէր չէ, պաշտօնեայ մը չէ, այլ ազատ արուեստագէտ մը, ինչ որ շատ ապահովցնող բան մը չէ. յետոյ, ու մանաւանդ, գեղեցիկ երիտասարդ մըն է որ գուցէ իրեն պէս Ժիլպէրթը դժբաղդ ընէ:

Երբ հարս ու փեսան կը պատրաստուին հարսանեկան ճամբորդութեան, Ժանին հօրեղբայրը նամակ մը կ'ընդունի որ Թէպլա Ժանին հասցէին ուղղուած է, սակայն իրը կարծելով բացած կարդացած է զայն: Տօքթ. Բնլըրէն կը գրէր Ժանին թէ Միւզօթ անուն աղջիկ մը Ժանին նախ մօտէլը ու վերջը հոմանուհին եղած էր, և իրարու հետ, երեք տարիէ ի վեր, կը կենակցէին, երբ Ժան տեսաւ Ժիլպէրթը ու սիրահարեցաւ անոր, և Միւզօթին հետ ունեցած յարաբերութիւնները խզեց դրամական կերպով ապահովցնելով անոր ներկան ու ապագան: Անիկա առանց դայթակղութիւն մը հանելու և լռիկ իր սիրած Ժանին երջանկութեանը համար անձնուիրաբար քաշուեցաւ անկիւն մը. բայց որովհետեւ Միւզօթ բաժնուած ժամանակ յղի էր, հարսնիքէն մէկ քանի օր առաջ տղաբերքի հետեւանքով և աւելի Ժանին համար ունեցած բուռն սիրոյն պատճառաւ ծիւրած ու մաշած էր: Հիմա մահամերձ է, կ'ըսէր նամակը, ու սաստիկ կը փափաքի որ վերջին վայրկեանին սիրելիին երեսը տեսնէ, որովհետեւ անոր ըսելիք խօսքեր ունի: Այս նամակը կը կարդայ Ժան, խիստ այլայլած, և առանց վայրկեան մը կորսնցնելու դուռնէն դուրս կը նետուի, պաշելով իր հօրեղբօրը ու Լէօնին որ իր կնկան և ուրիշներուն բան չյայտնելով, մինչեւ իր դարձը պահպանեն երեւոյթները:

Երկրորդ արարուածը Միւզօթի խեղճ ննջասենեակը կը ցուցնէ. Միւզօթ Թալկահար ու նուաղուն պառկած է. ամէն վայրկեան իր սիրահարին կը սպասէ անհ-

համբեր, որ վերջապէս կու գայ ու փեսայի նոր յաղթերով մահամերձին քով կը վազէ, սառոյկ յուզուած, և աչքերը արցունքոտած մօտիկ կ'ընէ իր Միւզօթին սրտաճմլիկ շեշտերով անցեալին յիշատակներուն պատմութիւնը, ու սրտաբուղխ պաղատանքները իր նորածինին համար: Ժան կ'երդնու մահամերձին սնարին մօտ որ նորածինը որդեգրէ: Ասոր վրայ Միւզօթ հանդարտած պիտի մեռնի. սակայն անիկա հոգեվարքի ցնորքներուն մէջ ինկած կը բանդագուշէր, կը խնդար ու ոտք ելլելու կը ձգնէր ձեռքերը դէպի առաջ կարկառելով: Բայց կեանքին այս վերջին խլրտումին հակազդեցութիւնը չանթահարող եղաւ. Միւզօթ անկողին մէջ կռնակի վրայ իյնալով վերջին շունչը փչեց:

Երրորդ արարուածը գրեթէ ընտանեկան ժողով մըն է, ուր դաժան հօրաքոյրը՝ Տիկ. տը Բօնշար ու դատաւոր հայրը Պ. Բըլթիրըէն կը պարաւէին Ժանին բրածը՝, ըսելով թէ հօրանիքին ճիշդ իրիկունը համանուհիին տունը վազել՝ աններելի ոճիր մըն էր: Հազիւ կրնար պաշտպանել զայն Լէոն, երբ Ժանին հօրեղբայրը, Պ. Մարթինէլ ներս մտաւ, ճշմարտութիւնը որոշ կերպով մէջտեղ հանեց, յարելով թէ Ժան նորածինը որդեգրել կ'ուզէր: Ի՞նչ կը պատասխանէին ընտանիքին անդամները. տիկ. տը Բօնշար՝ կը ներկայացնէր աշխարհիկ նախապաշարումները, և դատաւորը՝ ընկերական ու պայմանագրական ձեւակերպութիւնները. մանաւանդ տիկ. տը Բօնշար կը մերժէր բոլոր ուժովը այս որդեգրումը որ այնչափ անհեթեթ ու գայթակղական էր: Իսկ դատաւորը երբեմն իր զաւկին համոզիչ խօսքերուն կը հակէր և երբեմն կ'ըսէր թէ սպահարզան պէտք է: Վերջապէս Լէոն յայտնեց թէ այս գործին միակ ու ճշմարիտ դատաւորը հարսն է, նոյն ինքն Ժիւլիէթ: Ժան ներս կը մտնէ ու առանձին տեսակցիլ կ'ուզէ իր կնոջ հետ:

Ամէնքը դուրս կ'ելլեն:

Ժան ու Ժիւլիէթ կը տեսակցին. Ժիւլիէթ կ'իմանայ թէ Ժան նոյն իսկ մահամերձին մօտը լացած ժամանակ դարձեալ իրեն մտածեր է, և թէ Միւզօթ վերջին վայրկեանին պաղատանք մը ուղղած է Ժիւլիէթին որ իր նորածին զաւակը որդեգրէ: Այս մահամերձին վերջին աղաչանքը Ժիւլիէթի սրտին մէջ մայրական ու կնոջային ամէնէն փափուկ թելերը կը թրթռացնէ: Ո՞ւր է նորածինը. երթանք գրկենք, կ'ըսէ:

Ժան մանկիկը իր տունը փոխադրել տուած է. հոն պիտի երթան երկու ամոլները:

Եւ այն պահուն ուր ձեռք ձեռքի կը պատրաստուին մեկնիլ, մօրաքոյրը և դատաւորը ներս կը մտնեն և ապշած կը մնան...:

Տիկ. Տարլէյի անհման կերպով կատարեց հիւանդ Միւզօթի դերը. անձնիքը հազիւ շարժելու կարող, կրցաւ սակայն տխուր ու սրտառուչ կերպով յուզել ու լացնել հանդիսատեսները. մանաւանդ երբ հեծկլտալով կը պատմէր Ժանին թէ երբ տղայ մը ունեցաւ, ուրախացած էր որ անիկա պիտի մեծնայ ու գինքը «մայրիկ» պիտի գոչէ ու գրկէ. բայց հիմա ա՛լ յոյս չի կայ այս «մայրիկ» բառը լսելու:

Նմանապէս Պ. Լ. Բրեթեան Ժան Մարթինէլի դերը խիստ բնական կերպով ու խղճի մտօք կատարեց: Միւս դերասանները Պ. Պ. Ֆէլիքս, տ'Օրլանժ, Բօշէ իրենց դերերուն մէջ գոհացուցիչ կերպով յաջողեցան, նոյնպէս տիկ. Մասօն, Տարլօ եւայլն. բայց տիկ. Մասօն իր փէ-կատօնի դերին պէտք եղած յարմարութիւնը ձեռք չէ ձգած տակաւին. երեսին ու ձեւերուն շարժումները շատ տղայ են:

Մէ-զօրէնը եւքը ներկայացուեցաւ Մէյլհաքի ու Հալէվիի Զանգակներ (les sonnettes) անուն զաւեշտը, զոր հրաշալի կերպով խաղացին Օր. Տարլօ և Պ. Ֆէլիքս, խումբին փայլուն կատակերգակը որ այնչափ կը նմանի դէմքով ու ձեւերով մեր Թրեանցին:

ԳԻՄՄԷՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԳԱՂԹԱՅԻՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ

Մուրավիէֆ կոմս, Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարը, իր երկրին դիւանագիտական գործակալներուն միջոցաւ՝ բոլոր պետութեանց հաղորդեց Չինաստանի ջուրերուն մէջ Ռուսիոյ մեծ յաղթանակը, զոր տարաւ բարոյական ուժերով լոկ, առանց արիւնահեղութեան: Թա-լիէն-Վան, Բորթ Արթուր հիմա ռուսական կալուածներ եղան բոլորովին, հակառակ քսանըհինգ տարիներու անուանական վարձակալութեան, որ կատարուած իրողութիւնը կ'ոսկեզօծէ միայն՝ Չինաստանը համոզելու և Մեծ Բրիտանիոյ քաղաքագէտներուն պարծանքի խրատունք տալու համար թէ վերջապէս չթողուցինք որ Ռուսիա բոլորովին տիրէ այդ կարեւոր նաւահանգիստներուն. վերջին Չինեւճաբոնական պատերազմին մէջ, երբ Միքատոյի զօրքերը Բորթ Արթուրը գրաւեցին, Ռուսիա որ մինչեւ այն ատեն հանդարտօրէն ականատես կ'ըլլար պատերազմին, յանկարծ մէջտեղ նետուելով հրաւէր կարդաց միւս պետութեանց միջամտելու և չինական կայսրութեան ամբողջութիւնը պահպանելու համար: Ռուսական այդ խիստ չահամնդիր հրաւէրին փութացին պատասխանել Գերմանիա և Ֆրանսա: Այս երկուքն ալ գաղթային խնդիրներուն մէջ Անգլիոյ դէմ սաստիկ դժգոհութիւն ունենալով, քաղաքագիտական սեպեցին Հիւսիսային կայսրութեան մօտենալ, կերպով մը հաւասարակշռելու համար Անգլիոյ թէ հեռաւոր ծովերուն գիրքերը և միջազգային յարաբերութիւնները ճշդելու միակ իրաւարարը ոչ եւս Անգլիա է կամ պիտի ըլլայ աշխարհի մէջ: Տասնըհօթը տարիներէ ի վեր մանաւանդ Մեծ Բրիտանիա՝ իր ափրիկեան աշխարհակալութեան հետեւանքով՝ ցամաքային պետութեանց անվստահութիւնն ու կասկածները հրաւիրեց իր վրայ, միջազգային կարգադրութեանց տաւին և ոգիին զանցառու նկատուեցաւ, և հիմա որ Գերմանիա, Ֆրանսա և Ռուսիա չեն գադրիր ինչ ինչ գաղթային գրաւումներու համար ա՛նիրաւ սեպել զինքը և յայտարարել թէ իր տուած խոստումները չի յարգեր, անգլիական թերթերը կ'ամբաստանեն Ռուսիան թէ ասկէ երեք ամիս առաջ Լորտ Սօլզպէրիի տուած հանդիսաւոր խոստումներուն զանցառու կը գտնուի. բայց Ռուսիա և Ֆրանսա մանաւանդ տասնըեօթը տարիներէ ի վեր այդ ամբաստանութիւնը Անգլիոյ ճակտին կը զարնեն: Ցամաքային Եւրոպա քանի՛ քանի՛ օրինակներ կրնայ մէջ բերել իր արդի գաղթային ընդարձակումները արդարացնելու համար նոյն ինքն Անգլիոյ օրինակովը. թողունք Ափրիկէն՝ որուն բաւական ակնարկեցինք, Հնդկաստանի ներքնաշխարհին մէջ իր յաջորդական առաջխաղացութիւնները չի կարծուիր որ անտես կ'անցնին եւրոպական քաղաքագէտներէն, Սուտանի նուաճողական արշաւները՝ որ կը կատարուին մեծ մասով ոչ-անգլիական վարկերով՝ չի կարծուիր թէ անուշադիր ականատեսներ միայն կը գտնէ Ռուսիոյ և Ֆրանսայի մէջ:

Ռուսիա, Գերմանիա և Ֆրանսա ո-րոշած են ասկէ վերջը երկու քայլ առնել անգլիական մէկ քայլին տեղ դէպ ի նոր երկիրներ: Եթէ Պ. Չէմպըրլէյնի դժուարահաճ քաղաքականութիւնը վերջապէս չընդունի Թրանսվալի բացարձակ անկախութիւնը, և որոշէ զէնք փորձել Բրիւկեր Նախագահին յամառութիւնը կակղացնելու համար, եթէ չինք համարձակիր անպատճառ ըսելու, բայց խիստ հաւանական է որ ֆրանքօ-ռուսօ-գերմանական համաձայնութիւն մը միջամտէ ի նպաստ Թրանսվալի, որ հետզհետէ միջազգային երկիր մը և յարակից իրաւասութեանց կերպարանքը կ'առնէ:

Այս դարուն վերջին քառորդին յետին տասնեակը նոր թուական մը բացաւ ոչ միայն գաղթային աշխարհակալութեան ընդարձակագոյն ասպարէզի մը համար, այլ այդ ասպարէզին վրայ քալելու ուղղութեան համար: Դերերը հետզհետէ կը ճշդուին, և կամքերը զուգակշիռ կ'երթան, մինչդեռ դարուն սկիզբը և մինչեւ կէսը գաղթային աշխարհակալութեան չեչտը Անգլիա կու տար և ստացումները կը բաշխէր կամ անոնց իրաւարարը կ'ըլլար: Եւրոպայի քաղաքական պատմութեան մէջ նշանակելի իրողութիւն մըն է այս, աներկբայ և անտարակուսելի, և հիմա անցած է ա՛յն ժամանակը՝ երբ ո և է ցամաքի կամ հեռաւոր կղզի մը վրայ անգլիական դրօշին բարձրացումը միայն վերջնական գրաւման մը կամ կատարուած իրողութեան մը նշան էր: Հիմա նոյն բանը կրնան ընել նաեւ ուրիշները, և որուն փայլուն ապացոյցը տուին ճիշդ վերջերս Գերմանիա և Ռուսիա, և բաւական առաջ արդէն Ֆրանսա: Ըլլա՛յ Ասիոյ մէջ, ըլլա՛յ Ափրիկէի մէջ, ըլլա՛յ Նոր Աշխարհի ցամաքին վրայ, ֆրանսական, ռուսական, գերմանական, նոյն իսկ իտալական ստացուածքները նեղ գօտիներով պրկած են բրիտանական աշխարհները. դէպի առաջ շարժում անկարելի է, դէպ ի ետեւ զսպումներ կան, խաղալներ կան կամ զրահապատներ:

Այս իրողութեան թարգման կը կանգնին գրեթէ բոլոր անգլիական թերթերը. անոնք երբեք այս ժամանակէն առաջ ա՛յս աստիճան համամիտ գտնուած չէին անգլիական քաղաքականութեան պարտութիւնը հրապարակագրօրէն ընելու համար, Լորտ Սօլզպէրի՝ որ դեռ երեկուան կուռքն էր՝ սկսած է կծու քննադատներ ունենալ, և անոր հիւանդութիւնը ու ասկէ առաջ եկած մահաքօղութիւնը կամ նոյն իսկ անոր հաւանական առողջութիւնը և իշխանութեան գլուխը անցած տեսնելու պղտանական մեկնութիւնը բաւական փոխարինութիւն չեն համարիր ա՛յն միւս ցաւալի կորուստին՝ զոր անգլիական ազդեցութիւնը կրեց Չինաստանի ծովերուն և բուն կեդրոնական իշխանութեան վրայ:

Պահպանողական նախարարութեան թերթը, Սթէնտըրտ, չի կրնար ըմբռնել թէ իր սիրական նախարարները ի՞նչպէս ինկան ռուսական ծուղակին մէջ. ուրեմն ի զուր կը պարծենան Անգլիացիք իրենց զօրաւոր նաւատորմին վրայ, որ գոնէ տկարութեան փորձ մը անգամ չտուաւ: Բայց տակաւին կը յուսայ թէ Մեծ Բրիտանիա իր շահերը պիտի պաշտպանէ: Այս վերջին պարագան սակայն կը ճշդուի Մուրավիէֆ կոմսին շրջաբերականովը. Թա-լիէն-Վանը ազատ նաւահանգիստ մըն է, աշխարհի վաճառականութեան առջեւ բաց, բայց հարկաւ չպիտի դադրի ռազմական կարեւոր կէտ մը ըլլալէ ռուսական ապագայ հաշիւներուն և պատահականութեանց առջեւ:

Վերջապէս բոլոր երեւոյթները ցոյց կու տան թէ անգլիական նախարարութեան և թերթերուն յետնագոյն յայտարարութիւնները մխանանելու յետ ճայոյ են:

Պ. ՀԱՆՈԹՕՅԻ ՀԵՏ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՄԸ.—Անցած հինգշաբթի օրուան սկզբեմին Նիւսէն յետոյ Ֆիկարօյի աշխատակիցներէն Պ. Կասթօն Կալմէթ տեսակցութիւն մը ունենալով Պ. Հանոթոյի հետ, Արտաքին գործոց նախարարը սա յայտարարութիւնները ըրաւ. «Մենք ամէնէն լաւ յարաբերութիւնները ունինք բոլոր Տէրութիւններուն հետ: Մէկ քանի օտար թերթերու մէջ մեզ այնպէս կը ներկայացնեն թէ նուազ բարեկամութեամբ կապուած ենք Անգլիոյ հետ: Վիճ. Վիքթորիա թագուհին Նիսի մէջ մեր յարգանքի և կ'ն փոյթեառնդն խնամքներուն առարկան է. Կալլեաի իշխանը Քան կը գտնուի և Լորտ Սօլզպէրի Ֆրանսա կը հանգչի, անհատապէս իմ միակ պատասխանս: Եւ կը փափաքիմ որ այս երբեակ ընտրութիւնը կարելի եղածին չափ երկար և հաճոյալից ըլլայ: Նիկէրի յանձնաժողովին աշխատութիւնները հետզհետէ աւելի պատուաբեր և գնահատելի արդիւնքի մը կ'առաջնորդեն: Ասկէ 15 օր առաջ կ'ըսէի Խորհրդարանին մէջ թէ «գետինը մաքրուած էր» վաղը պիտի կրնամ աւելցնել թէ պարահետեւ համաձայնութեան մը ձամբուն մէջ կը գտնուինք: Չինաստանի գործերը դեռ երկար պիտի տեւեն, վասն զի խնդիրը ուրիշ կերպով կարեւոր է. տարիներով գործ կայ դեռ: Եւ մեկ կը չպիտի զարմանայ թէ, այս խոշոր և ընդարձակ խնդիրը, որուն մէջ այնքան զանազան շահեր մաս ունին, չի կրնար քանի մը օրէն կամ քանի մը շաբաթէն կարգադրուիլ: Ասոռուած տար որ Չինաստանի մահուան հանդիսատեսը չըլլայինք: Ապէտք մը պիտի ըլլար այդ բանը ուրկէ հին աշխարհը պիտի ցնցուէր: Մեր կողմէն ոչ պահանջումի խնդիր կայ ոչ ալ գրաւումի. պէտք չէ որ մենք Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ մեր արդէն ընդարձակ հողերը ընդլայնելու ետեւէ ըլլանք: Նայելու ենք միմիայն որ այդ գաղթականութիւնները անակնկալներու դէմ պաշտպանենք: Պէտք է նոյնպէս որ առաջ Երկնային կայսրութիւնը պաշտպանենք որուն ուերը այնքան աւերներ պիտի պատճառէ: Միւս կողմէ առանց Խորհրդարանին բան մը չպիտի ըլլայ, բան մը չպիտի ծածկուի Խորհրդարանէն, ոչ մէկ պարագայի մէջ, և մենք Խորհրդարանէն է որ պիտի խնդրենք ցոյց տալ մեզի այն պարտականութիւնը զոր ամէնէն յարմարը կը նկատէ երկրին շահերուն: Կը մնայ Քուպայի խնդիրը. այդ մեր գործը չէ. Սպանիոյ և Մ. Նահանգներուն գիտնալու բաներն են. բայց բարոյական տեսակէտով, կըրկնակի առնչութիւն ունին մեզի հետ. վասն զի ամէնէն լաւագոյն և մտերմական յարաբերութիւնները ունինք երկու երկիրներուն հետ ալ, զոր այս դըժբախտ խնդիրը իրարու դէմ կը հանէ: Մէկ կողմէ խնամական թագուհին, զոր արժան է բաղդատել ամէնէն մեծ վեհապետներուն հետ, պետը ժողովուրդի մը, որուն հետ կապուած ենք արիւնի մերձաւորութեամբ: Միւս կողմէ, քոյր-հանրապետութեան մը վեհանձն ժողովուրդը, որուն կը միացնեն մեզ հարիւր տարուան հասարակաց կեանք մը և փոխադարձ համակրանք: Պէտք չէ ուրեմն որ կռիւ ըլլայ այն երկու ազգերուն միջեւ, որ այնքան սիրով կապուած են մեզի և որոնք այնքան կը սիրեն մեզ: Հոդ, ինչպէս ուրիշ տեղ, ինչպէս ամէն տեղ, Ֆրանսա ամէն բանէ առաջ, իր բոլոր ուժով խաղաղութեան կը բաղձայ:»

ՍՊԱՆԻԱ ԵՒ ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ.—Ֆրէնքֆուրթըր Ցայթունկ կ'ըսէ թէ՝ եթէ Մ. Նահանգներու մէջ հանրային կարծիքը անգամ մը անդրադառնալու ձանձրոյթը յանձն առնէ, պիտի ստիպուի ճանչնալ թէ կարելի չէ ենթադրել որ Սպանիա Մէյնը պայթեցնելու պէս ծանր ոճրի մը գործած ըլլայ, և նոյն իսկ եթէ երեւոյթները Սպանիոյ դէմ ալ եղած ըլլան, պէտք է աւելի այդ ոճիրը վերագրել մոլեռանդի մը, ապստամբներու դաւաճանութեան մը, ու կ'ուզէ թըշնամութիւն գրգռել երկու երկիրներու միջեւ: Ամէն պարագայի մէջ անշուշտ գիտցող մը համար ամերիկեան և սպանիական յանձնախումբերուն տեղեկագիրները միեւնոյն արժէքը ունին և դժուար է որոշ դատողութիւն մը ընել այդ մասին: Միւս կողմէ պատերազմը հաւանականաբար աւելի վնասակար պիտի ըլլայ Մ. Նահանգներուն քան թէ Սպանիոյ, առանց հաշուելու որ Մ. Նահանգներու պատահական յաղթանակն պիտի օգտուին միմիայն հօգաբաւոր վաճառականներ և քանի մը միլիոնատէրներ, որ իրենց գործ պիտի ընեն չահագործել Քուպան: Կղզին Միացեալ Նահանգներու կցելն ալ պատիր ընթայ մըն է, վասն զի չարք մը անհանգստութեանց և վրդովումներու չարժառիթ պիտի ըլլայ հանրապետական կառավարութեան համար: Իսկ կղզին անկախ հռչակելու հետեւութիւնը պիտի ըլլայ խռովայոյզ վիճակի մը յարատեւութիւնը, ինչպէս կեդրոնական Ամերիկայի հանրապետութեանց մէջ: Վաշինկթընի կացութեան իրազեկ անձ մը հետեւեալ յայտարարութիւնները ըրած է Բէ. Լէյթ.ի. «Որքան ալ տագնապեցնող ըլլան Վաշինկթընէն եկող լուրերը, չեմ կարծեր որ պատերազմը վերահաս ըլլայ: Ես Վաշինկթընի մէջ ասոր նման ուրիշ կացութիւններ տեսայ, և վերջին վարկեանին միշտ դատողութիւնն էր որ յաղթանակը կը տանէր: Թերեւս այդ բացաճարճառ չոյէնութիւնը որ պայթեցաւ Մ. Նահանգներուն մէջ, և որ Քուպայի սպանիացիներուն արաքսումը կը պահանջէ, առիթ մըն է Ամերիկայի պետական մարդոց, ընդարձակել իրենց ուժերը, ինչ որ չպիտի կրնային ընել ուրիշ ատեն և մեծցնել իրենց նաւատորմը ուրիշ աւելի մեծ պատահականութեանց համար: Պ. Մաք-Քինլի նախագահութեան աթոռը նստելէն ի վեր ցոյց կու տայ թէ խորհրդածող կառավարիչ մըն է և չուզեր իրեր ծայրայեղութեան տանիլ: Միեւնոյն բանը պէտք է ըսել նաեւ արտաքին գործոց նախարար Պ. Շէրմանի համար, ծերունի մը որ չուզեր իր երկիրը արկածներու մէջ նետել:»

—Էտլէյ կ'ըսէ թէ որչափ Մ. Նահանգներուն մէջ հանր. կարծիքը գրգռուած է, նոյնքան պաղարիւնութիւնը կը տիրէ Սպանիոյ մէջ: Այս վերջինին կառավարութիւնը կը պատրաստուի պատասխանել Մէյնի արկածին ամերիկեան տեղեկագրին, Հավանայի իշխանութիւններէն առած իր տեղեկագրով, որ ներքին պատճառի մը կը վերագրէ պայթումը գիտական և գործնական ապացոյցներով:

«ՄԷՅՆԻ» ՊԱՅԹՈՒՄԸ.— Ահաւասիկ Մէյնի ամերիկեան քննիչ յանձնախումբին տեղեկագրին հետեւութիւնները.

1. Պայթում տեղի ունեցած միջոցին, նաւը 6 գրկաչափ խորութիւն ունեցող ջուրերու մէջ կը գտնուէր:

2. Նաւուն մէջ կարգապահութիւնը կատարեալ էր: Ժամը 8ին վառօդի մթերանոցին ջերմութիւնը սովորական էր, բացի 10 բթաչափնոց թնդանօթներու նաւին ետեւը գտնուող սենեակէն. բայց պայթումը հոնկէ առաջ չեկաւ: Ծխչումը նոյնպէս սովորական էր:

3. Արկածը տեղի ունեցաւ իրիկուան ժամը 9ը 40 անցած: Երկու պայթում լսուեցաւ, մէկը միւսէն քիչ մը յետոյ: Առաջին պայթումին նաւը օդը ելաւ:

4. Յանձնաժողովը չի կրնար վերջնական կարծիք մը տալ նաւին մնացորդներուն մասին սուզակներու տեղեկագիրներուն վրայ:

5. Նաւին ցրուած բեկորներուն վերաբերեալ արհեստական նկարագրութիւն. ներէն կը յայտնուի թէ ընդծովեայ ական մը պայթեցուցած է նաւին ձախ կողը:

6. Պայթումը նաւին մէջ գտնուողներուն ոչ մէկուն սխալմունքովը եղած է:

Յանձնախումբը կը յայտարարէ թէ պատասխանատուութիւն մը որոշելու համար ո և է ապացոյց չի գտնար:

—Բէյլէր Լոյտ նայելով Լոնտոնի ծովային ակումբներուն մէջ կը կարծուի թէ ամերիկեան յանձնախումբին հետեւութիւնները պէտք եղածին չափ բանաւոր չեն. նախ, վասն զի ական թել մը չէ գըտնուած. և յետոյ մինչեւ հիմա չէ տեսնուած որ թորփիլ մը կրակի տուած ըլլայ նաւի մը վառօդանոցը: Թորփիլը ծակ մը կը բանայ նաւին կողին վրայ, բայց նաւին կրկին պատերը թող չեն տար որ բոցը վառօդի մթերանոցին մէջ մտնայ:

ՉԻՆԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ.—Պըրմինկէմ Բօսթ կ'իմանայ որ Լոնտոնի ճաբոնական դեսպանը, իր կառավարութենէն ստացած հրամանին վրայ, առաջարկեց անգլ. դահլիճին որ Չինաստանի մէջ ազդեցութեանց շրջանակը որոշելու համար համաձայնութեան մը ձեռնարկէ բոլոր պետութեանց հետ:

ԱՆԳԼԻԱ ԾԱՅՐ. ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ.—Հետզհետէ քաղաքական շրջանակներու մէջ կը կարծուի թէ Անգլիան ալ դիրքեր պիտի գրաւէ Չինաստանի մէջ, բայց ոչ ոք կը հաւատայ պատերազմի մը գըծուարութեանց: Ընդհանրապէս հանր. կարծիքը կը փոխուի և սկսած են մտածել թէ Ռուսիոյ պահանջումները և յաջողութիւնները շատ օրինաւոր չեն և թէ Անգլիա աւելի լաւ կ'ընէ ճանչնալ այդ բանը քան թէ ունենալ սպառնալիքներ ընել:

ՍԻՊԵՐԻԱ.—Մոսկովսքի Վէտոմոսթի բացատրելով կայսերական ուքազը որ կը հրամայէ Սիպերիոյ զինուորական նոր կազմակերպութիւնը, կ'ըսէ. «Նոր բարենորոգութիւնը ոչ միայն անժխտելի մեծ կարգ ու կանոն մը կը բերէ, այլ իրական և մեծ նպատակ մը կու տայ մեր զինուորական ուժերուն կազմակերպութեան կեդր. Ասիոյ մէջ:

ՄԱՔ ՔԻՆԼԻԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ.—Տէյլի Նէ-ուզ հեռագիր մը կը հրատարակէ Վաշինկթընէն. Մաք Քինլի նախագահը իրեն այցելող մէկ քանի բարեկամներուն. «Ես հակառակ եմ պատերազմի, պիտի ջանամ առաջքը առնել անոր, այն ամէն միջոցներով զոր ունիմ ձեռքիս մէջ, կը հաւատամ թէ պատերազմ չպիտի ըլլայ» ըսած է:

ՌՈՒՍ ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ.— Այս գարնան Ռուսիոյ նաւահանգիստները պիտի դառնան հինգ տարուան բացակայութենէ մը յետոյ Կայսր Նիգոլա Ա. զրահաւորը եւ Նախիմոֆ Ա. կարգի յածաւորակը: Ատլանտեանէն պիտի դառնան Տէ-ժ-Տէրէն-Գոյք և Հավուէն՝ նորակառոյց Ակէբըլանտ յածաւորակները:

ԲՈՐԹ ԱՐԹՈՒՐ ԵՒ ԹԱ-ԼԻԷՆ ՎԱՆ.— Սոյն երկու նաւահանգիստներու Չին կառավարութեան կողմէ Ռուսիոյ թողուելուն մասին Բիւթէրի գործակալութիւնը հետեւեալը կը հաղորդէ. «Չինաստան կը պահէ իր վեհապետի իրաւունքները Բորթ Արթուրի և Թա-Լիէն-Վանի վրայ: Այս երկու նաւահանգիստները բաց պիտի ըլլան բոլոր ազգերու վաճառականութեան առջեւ: Ռուսիա իրեն կը վերապահէ մաքսատուրքը աւելցնելու իրաւունքը, բայց հասոյթներու մասին բան մը չգիտցուիր: Ստորագրուած պայմանագրութեան մէջ կը գտնուի նաեւ Բորթ Արթուր վերջացող երկաթուղիի մը շինութիւնը: Թին Չէու Չինաստանի կը մնայ և ռուսները անոր մօտերը զինուորական պզտիկ կեդրոն մը պիտի հաստատեն: Միւս կողմէ Չինաստան յայտարարեց թէ Ֆունինկ Չէու (Ֆու Քիէնկի նահանգ) ազատ նաւահանգիստ պիտի ըլլայ: Գոլով Բէքինէն Լոնտոն հեռագրուած սա լուրին թէ Հոնկ Քոնկի անգլիական նաւաբաժինը շարժման մէջ դրուած և թէ Նակասաքիի (Ճաբոն) անգլիական մարտանաւերը հըրաման ստացան Դեղին ծով երթալ, ճիշդ ըլլալը չի հաստատուիր, և չինեւռուսական համաձայնութեան մը մասին յառաջ եկած յուզումը սկսած է հանդարտիլ:

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԽԵՆԴ ԿՆԿԱՆ ՄԸ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ.— Առջի գիշեր խենդ կին մը բընակարանը երթալու միջոցին, փողոցին մէջ բաւական ատեն բարեկենդանական պաւերու չարք մը պտըտցնելէ ետք, շիտակ տուն կ'երթայ, նոյն պլանդակ պարը շարունակելով բակին, գետնայարկին և մանաւանդ սանդուղներուն վրայ: Ցետոյ, իր սենեակը ելլելով պատուհանը կը բանայ և օդին մէջ պարելու քմահաճոյքին չդիմանալով, ինքզինքը վար կը նետէ անկէ: Աւելորդ է ըսել թէ մահը վայրկենական կ'ըլլայ:

ՎԻՔԹՈՐԻԱ ԹԱԳՈՒՀԻՆ ԵՒ ՑՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ.— Անցեալ օր Անգլիոյ ալեզարդ թագուհին Նիսի մէջ պտոյտ մը ըրած ատեն, միջադէպ մը տեղի ունեցաւ: Ն. Վեհափառութեան կառքը որ Բայեռնի աջ եզերքը գտնուելով «Երրորդութեան կամուրջէն» դիմաց պիտի անցնէր, յուղարկաւորութեան մը հանդիպեցաւ: Մեռելական թափորը կը պատրաստուէր մէկ կողմ քաշուելու, որպէս զի ճամբայ տայ արքայական լանտոյին, բայց թագուհին հրամայեց կառապանին որ թափորն առաջ չանցնի, այլ կամաց կամաց հետեւի անոր: Ցուղարկաւորները յուզուած Մեծ-Բրիտանիոյ թագուհիին այս փափկանկատութենէն, յարգանքով գլխարկնին հանեցին անոր:

ԵՐԿԱՐԱՏԵՒ ԴԱՏԵՐ.—Շատեր անհամբերութեամբ քիչ մը երկար գտան Զօլայի դատավարութեան յաջորդական նիստերը, և նոյն իսկ երեւակայողներ եղան թէ ամէնէն շատ տեւող դատերէն մէկը ըլլալու էր Զօլայինը. բայց ասեւք տեւողութիւնը քանի մը դատերու՝ զորս շատ անգամ իրարու յաջորդող սերունդներ վարած են առանց վերջնական լուծում մը գտնելու: 1210 թուականին Նըվէր կոմսին և Տօնզիի բնակիչներուն միջեւ կը սկսէր դատ մը՝ որ... 1848ին միայն վերջացաւ: 1254ին Բամբան և Պանիէր-տը Պիքօր գաւառները դատ բացին իրարու դէմ, Մուրկուէյլ անտառին սեփականութիւնը որոշելու համար. այս դատն ալ 1882ին վերջ մը գտաւ: Դարձեալ 1254ին նոյն Բամբան գաւառին ու Վիզիէ տ'Օռ գաւառակին մէջ ալ դատ մը սկսած էր՝ որ դեռ չէ վերջացած և վերջանալիք ալ չունի, թէեւ 644 տարիներ անցած են սկսելէն ի վեր:

ԾԽԵԼՈՒ ՄՐՑՈՒՄ.—Պէրլինի մէջ ակումբ մը հաստատուած է, որուն անդամները չ'է թէ միայն պարտաւոր են անպատճառ ծխելու, հապա նաեւ իրենց շուրջը տարածելու այդ սովորութիւնը: Մխախոտի գործածութիւնը արգիլուած է անդամներուն՝ որոնք պէտք է միայն բու-րո գործածեն: Այս արտակարգ ակումբին արտակարգ անդամները արտակարգ մըրցում մը ըրին հասկնալու համար թէ ո՛վ իրենց մէջ ամէնէն աւելի կը ծխէր: Մըրցակիցներէն ան՝ որ երկու ժամուան մէջ ամէնէն աւելի սիկառ պիտի սպառէր, նախագահի տիտղոսէն զատ իբր նուէր պիտի ընդունէր սքանչելի ոսկի ծխափող մը և 200 հատ Հավանայի սիկար, հատը 10 մարք արժողութեամբ: Ակումբին անդամներէն 20ը մասնակցեցան այս մրցումին և յաղթութիւնը տարաւ Քնօրֆ անունով մէկը՝ որ որոշեալ պայմանաժամին մէջ տասը հատ հաստ սիկար խմած էր, առանց վայրկեան մը դադար առնելու:

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

Ուէսթմինսթրի դուքսը 200 անգլ. ոսկի զրկեց Աթէնք Թեսալացի գաղթականներուն բաժնուելու համար: Միեւնոյն նպատակով Լառնաքայէն (Կիպրոս) զրկուեցաւ 2,000 ֆր., Լէմնոսէն՝ 2,385 ֆր. և Վիեննայէն Տիկին Տումպայի կողմէ 1.000 տրախմի:

—Ապրիլ 25/6ին մեծ հացկերոյթ մը պիտի տրուի Լոնտոն, Ուէսթմինսթր Բալաս-Օթէլի մէջ, Յունաստանի թագաւորութեան տարեդարձին առթիւ:

ՀԵՌԱԳԻՐ

ՎԱՇԻՆԿԹԸՆ, 30 Մարտ.— Մաք Քինլի նախագահ կը պնդէ իր նախնական պահանջումներուն վրայ. այսինքն թշնամանութեանց անմիջական դադարումին վրայ: Եթէ Սպանիա մերժէ գոհացում տալ, նախագահը անմիջապէս համաժողովին պիտի յանձնէ գործը:

ՄԱՏՐԻՏ.—Պ. Սակասթա նախարարական ժողովին պիտի հաղորդէ զօրավար Ուտոֆորտի և իր միջեւ տեղի ունեցած բանակցութեան արդիւնքը:

—Մէյնի խնդիրը իրաւարարութեան ենթարկելու մասին համաձայնութիւն մը գոյացած է Պ. Սակասթայի և Ուտոֆորտ զօրավարին միջեւ:

ՓԱՐԻԶ.—Լուր կը շրջի թէ Քուպացիք ամբողջ կղզիին անկախութիւնը կը պահանջեն: Սպանօ-ամերիկեան խնդրին վիճակը աւելի լաւ տպաւորութիւն մը թողած է այսօր. կը յուսացուի որ խաղաղական լուծման մը յանգուի:

—Պ. Հանօթօ այսօր Խորհրդարանին ներկայացուց հելլենական փոխառութիւնը երաշխաւորող դաշնագիրը՝ որ երէկ ստորագրուած էր:

—Արտաքին գործոց նախարար Պ. Հանօթօ, անգլիական դեսպան Սըր Էտմընտ Մոնսըն, ռուսական դեսպան իշխան Ուրուսոֆ և Յունաստանի ներկայացուցիչ Պ. Տէլիեանի, այսօր Բարիզի մէջ ստորագրեցին հելլենական փոխառութիւնը երաշխաւորող դաշնագիրը:

ՎԻԵՆՆԱ.—Կայսրը ընդունեց Կալիչիոյ կառավարիչ Սանկիւշքօ իշխանին հրաժարականը և Թոււ-զօն տ'Օոի պատուանշանը տուաւ անոր. կը կարծուի թէ Քօլոնիացի երեսփոխան Պ. Լէօ Բինինսքի անոր յաջորդ կարգուի:

ԼՈՆՏՈՆ.—Խորհրդարանը երրորդ ընթերցումով ընդունեց հելլենական փոխառութեան ծրագիրը:

ՊԷՐԼԻՆ.—Վիլհէլմ կայսրը իր ջերմ գոհունակութիւնը յայտնեց Ռայխսթակին նաւային ծրագրին քուէարկութեանը համար:

ԱԹԷՆՔ.—Նախարարապետ Պ. Զայմիսի առաջարկին վրայ՝ Խորհրդարանը միաձայնութեամբ հաւանեցաւ շնորհակալութիւն յայտնել Ֆրանսայի, Ռուսիոյ և Անգլիոյ, հելլենական փոխառութիւնը երաշխաւորելնուն համար:

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

Ս. ՊԵՏՐՍԲՈՒՐԿ, 1 Ապրիլ.—Հրաման զրկուեցաւ որ Սեվաստոպոլէն զօրաբանակի մը՝ որ չորս վաշտերէ կը բաղկանայ, պատրաստուի ճամբայ ելլել Ծայր. Արեւելք երթալու, ռուս պահնորդներուն թիւը աւելցնելու համար:

ԼՈՆՏՈՆ.—Տէյլի Մէյլ կ'ըսէ թէ 2000 ռուս զինուոր Բորթ Արթուր մտան: Չինացի Սինկ զօրավար իր զօրքերով անկից քաշուեցաւ Քին-Չէու, Ռուսներուն տեղ տալու համար:

ՎԱՇԻՆԿԹԸՆ. — Վաշինկթընի ֆրանսական դեսպան Պ. Ժիւլ Քամպօն, արտաքին գործոց խորհրդական Պ. Տէյի յայտարարեց թէ Ֆրանսա պատրաստ է խաղաղութիւնը պահպանելու համար միջամտել Ամերիկայի և Սպանիոյ միջեւ տիրող անհամաձայնութեան:

ՄԱՏՐԻՏ.—Օտար երկրի մէջ գտնուող սպանիացի գաղթականները հանգանակութիւններ կ'ընեն: Արժանթինի հանրապետութենէն և Մեքսիկայէն արդէն պատկառելի գումարներ հասած են ծովային նախարարութեան:

—Մէյն զրահաւորէն վեց նոր դիակներ դուրս հանեցին:

—Հակառակ Միացեալ Նահանգաց մէջ տարածուած յուսեւտ լուրերուն, Քուպայի մէջ կացութիւնը բարւոքած է մեծապէս:

—Փիլիպեան կղզիներուն հրամանատար զօր. Բրիմօ Րիվէրա ծովային գործոց նախարարութեան նուիրեց հարիւր հազար դահեկանը՝ զոր իրեն համար հանգանակած էին իր հիացողները:

—Մարտանաւ մը գնելու համար շատ մարդիկ իրենց ամբողջ մէկ օրականը կը նուիրեն: Մատրիտի եպիսկոպոսին նախագահութեան տակ յանձնախումբ մը կազմուած է այդ գումարները ընդունելու համար: Այս նպատակով թատերական ներկայացումներ ալ կը կատարուին: Վիլլամէյօր մարքիզ մէկ օթեակի համար 250,000 ֆր. տուաւ:

ՓԱՐԻԶ. — Վճռաբեկ ատեանը այսօր քննեց Զօլայի պահանջումը՝ եղեռնադատ ատեանին վճիռը բեկանելու մասին: Փաստաբան Պ. Լապոռի բեկանումի շատ մը պարագաներ ներկայացուցած էր: Տեղեկարարը հետեւցուց թէ Զօլայի խնդիրքը կրնար ընդունուիլ սա կէտին վրայ՝ թէ անուանարկուած պատերազմական ատեանը պէտք էր դատ բանալ և ոչ թէ պատերազմական նախարար զօր. Պիյեօ: Ատեանը շաբաթ օր պիտի տայ իր վճիռը:

—Այսօր, զինուորական հրամանատար զօր. Զիւրլինտէնի ներկայութեան այցելութեան առթիւ մեծ զօրահանդէս մը տեղի ունեցաւ: Զինուորները ծափահարուեցան:

ԱԹԷՆՔ.— Քարտիձի և Ճիորճիս ոճրագործները մահուան դատապարտուեցան:

ՎԻԵՆՆԱ.— Սպասուի ծովակալ Բայխսբաքէն 50 միլիոն ֆիորին պիտի խնդրէ, եօթը տարի նաւային շինութիւններու գործածելու համար:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը երէկ առտու կանուխ Դալաթիոյ եկեղեցին իջաւ ուր Արեւագալի ժամերգութեան ներկայ գտնուելով, ընտանեկան կեանքի փոփոխութիւններուն վրայ մէկ ժամէն աւելի քարոզ խօսեցաւ. մայրաքաղաքիս բոլոր արուարձաններէն խուռն բազմութիւն մը լեցուցած էր եկեղեցին։ Ժամերգութեան աւարտումէն ետքը, Ն. Սրբազնութիւնը Ազգ. Պատրիարքարան գնաց և գլխաւորաբար այսօրուան Խառն Ժողովին օրակարգը պատրաստելու զբաղեցաւ։

—Քաղաք. Ժողովին մէկ որոշումին համաձայն Ս. Պատրիարք Հայրը յատուկ շրջաբերականով հրաւիրեց մայրաքաղաքիս բոլոր Թաղ. Խորհուրդները, որպէս զի իրենց Թաղերուն կրթական այցելու Տեսչին համար սահմանուած ամսաթոշակը ամէն վերջը ելեւմտից դիւանի տեսչութեան վճարեն։

—Աղթամարայ միաբան Զատոեան Տ. Դանիէլ Վրդ.ի Արմաշէն մայրաքաղաք գալը ծանուցինք արդէն։ Ս. Պատրիարքը յառաջիկայ կիրակի առտու Մայր եկեղեցւոյն մէջ յիշեալ վարդապետին վարդապետական գաւազանի իշխանութիւն պիտի տայ։

Տ. Դանիէլ Վրդ. Բումէլի Հիսարի առժամեայ Քարոզիչ պիտի կարգուի և Զատկէն ետքը Աղթամար պիտի մեկնի, տեղւոյն կաթողիկոսական Տեղապահ Տ. Արսէն Վրդ.ի հրաւէրին վրայ։

—Ուսումն. Խորհուրդը իր այսօրուան նստին մէջ, պետական վարժարանները ղրկուելիք 25 ուսանողներու ընտրութեան խնդրովը միայն կը զբաղի։

—Ս. Պատրիարքին հրամանաւ Տ. Ամբրոսիոս Ծ. Վրդ. երէկ Ազգ. Հիւանդանոց ղրկուեցաւ անձնական տկարութեանը պատճառաւ, ուր պիտի մնայ մինչեւ իր դոյքերու քննութեան խնդրին աւարտումը, զոր փութով վերջացնելու համար Ս. Պատրիարքը հարկ եղած հրահանգները տուած է։

—Ռուսական դեսպանատան Թարգման Ցաքեմիկ էֆէնտի Նէվրուզ երէկ Ազգ. Պատրիարքարան երթալով, այցելեց Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր։

—Արաբկիրի գաւառային կրօն. և Քաղ. ժողովներու ընտրութեանց տեղեկագիրները օրինաւոր գտնուելով, երէկ յիշեալ ժողովներու հաստատութեան պատրիարքական կոնդակները ղրկուեցան տեղւոյն Առաջն. Տեղապահ Տ. Մուշեղ Ծ. վարդապետի։

—Նորընծայ Տ. Գէորգ Վ. Իբրիխանեան վաղը առտու իր անդրանիկ պատարագը պիտի ընէ Օրթագիւղի եկեղեցին մէջ։

—Եէնիճէ Գալէի քահանան և ազգայինները գրութիւն մը յղելով Ս. Պատրիարքին տեղւոյն խարխուլ եկեղեցին վերաշինութեանը համար հարկ եղած տնօրինութիւնը խնդրած են, յայտնելով միանգամայն իրենց կարօտ վիճակը։

—Պիլէճիկի Առաջնորդ Տ. Մովսէս Ծ. վարդապետ այսօր կը մեկնի իր պաշտօնատեղին, իր հետ տանելով վիճակին եկեղեցիներուն համար պէտք եղած Ս. Միւռոնը։

—Արմաշու Դպրեվանքի փոխ-վանահայր Տ. Եղիշէ Ծ. Վ. Դուրեան այս պահուս Դպրեվանքի աշակերտներուն վեցամսեայ քննութիւններովը զբաղած ըլլալով, Զատկէ ետքը պիտի գայ մայրաքաղաք։

—Օր. Վիքթորիա Պ. Պառնասեան նուիրեց Ազգ. Ս. Փրկչի Հիւանդանոցին 1 օսմ. ոսկի, վասն յուղարկաւորութեան ծաղկեպսակի, ի յիշատակ իր նախկին դպրոցական ընկերուհւոյն, ողբացեալ այլի Տիկին Իսկուհի Տ. Մարտիրոսեանի, դուստր հանգուցեալ զինուորական բժիշկ փոխ-գնդապետ Յովհաննէս պէյի Շիմշիրեանի։

ՏԻԳՐԱՆ ԶՈՒՀԱՃԵԱՆ

Լ. Հէքէարի Իզմիրի Թղթակիցը հետեւեալը կը գրէ Մարտ 16 թուականով.

«Մեռնելէն երեք օր առաջ Զուհաճեան իր քով կանչել տուաւ մեր լաւագոյն նուագախմբին պետը և ըսաւ իրեն. «Կը ճանչնա՞ք զիս. իմ վրաս խօսուիլը լսա՞ծ էք երբեմն։

—Վարպետ, ո՞վ չի ճանչնար. ձեզ ո՞վ չէ լսած «Լէպլէպիճի Հօրհօր»ին համբաւաւոր հեղինակին վրայ խօսուիլը։

—Շնորհակալ եմ. այո, զբաղած եմ երաժշտութեամբ, և երբեմն ամբողջ հոգիս դրած եմ անոր մէջ, հոգիս որ քիչ յետոյ Աստուծոյ առջեւ պիտի ելլէ։ Լաւ ուրեմն, քանի որ այնքան լաւ վարած էք թատրոնին մէջ ձեր ճարտար նուագածուները «Լէպլէպիճի» գործերու մէջ, կը բարեհաճի՞ք սա սուգի այլերգը նուագել տալու յուղարկաւորութեանս միջոցին. երէկ ձայնագրեցի զայն. ժամանակ չէի կրնար կորսնցնել. հանգոյցին քակուիլը մօտ է։

Նուագածուներու պետը երգել կը կարծէր։ Կրցածին չափ ապահովեց Տիգրան Զուհաճեանը իր առողջութեան վրայ, բայց տեղի տալով մահամերձին թախանձագին աղերսանքներուն, առաւ մեռելական քայլերգը։

Այս քայլերգին ձայնովն էր որ ողբացեալ վարպետը երեք օր ետքը իր վերջին իջեւանը առաջնորդուեցաւ։

Իզմիրէն կը գրեն մեզ թէ Զուհաճեան քաղցկեղ (cancer) հիւանդութենէն մեռաւ, ինչպէս կը հաստատէ բժիշկներու տեղեկագիրը։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

Պետական Խորհրդին օրէնսդիր ճիւղին Բ. Նախագահ և պաշտօնեաներու յանձնախմբին նախագահ նշանակուեցաւ Պետական Խորհրդին քաղաքային ճիւղին անդամ Հաճի Աքիֆ էֆէնտի։

Պաշտօնեաներու յանձնախմբին անդամ նշանակուեցաւ Պետական Խորհրդին քաղաքային ճիւղին Բ. Նախագահ Իզզէտտին պէյ։

ՇՆՈՐՀՈՒԵՑԱՒ

Գոնիայի մէքթուպճի Ճէմալ պէյի Իւլայի Ա. աստիճան։

Հեռագրական և Թղթատարական վերատեսչութեան օտար թղթակցութեանց դիւանին տեսուչ Մելքոն էֆ.ի Միւթեմայիզի աստիճան։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ

Անատոլուի երկաթուղիներու վարչութեան Ա. երկրաչափ Փրանսահպատակ Պ. Ժան տը Տէրիքէի Դ. կարգի Մէճիտիյէ։

Քաղաքային պաշտօնեաներու յանձնախմբին անդամ Իպրահիմ էֆ.ի աղջիկներուն, Շէվքիյէ և Շիւքրիյէ հանըմներուն Բ. կարգի Շէֆգաթ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՋԵԿՈՒՑՈՒՄ

Սերպիոյ կառավարութիւնը Ս. Սոֆիայի Բ. պատուանշանը նուիրեց Սելանիկի կրթական տեսուչ Րէշիտ պէյի և նոյն կարգին Ն. պատուանշանը կրթական վարչութեան քարտուղար Հազգը էֆ.ի. Կայս. Իրատէ մը կ'արտօնէ այդ պատուանշաններուն գործածութիւնը։

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ՇՈՒԿԱՆ.—Երէկ Եըլտըզի Բարեգործական Շուկան բացուեցաւ կիներուն համար, ինչպէս գրուած էր արդէն. Շուկան այցելեցին Բարձր. Մեծ Եպարքոսին, արտաքին գործոց, առեւտրական ու երկրագործական նախարարներուն կիները, պետական բարձրաստիճան պաշտօնատարներու կիները, փաշաներու վարչութեան տնօրէնին կինը և ուրիշ բազմաթիւ օտարականներու ընտանիքները։

800 ոսկիի չափ վաճառում եղաւ. մուտքի հասոյթը 3000 ղրուշ։

ԲԱՆՏԱՐԿԵԱԼՆԵՐՈՒՆ ՆԵՐՈՒՄ.—Վեհ. Սուլթանը հրամայեց որ Բարձր. Նայիպէ իշխանուհիին ամուսնութեան առթիւ, իրենց պատիժին երեք չորրորդ մասը լրացնող բանտարկեալները ազատ արձակուին. Միեւնոյն շնորհը պիտի ըլլայ նաեւ գաւառներու բանտարկեալներուն։

ՊՈԼՍՈՅ ԹՐԱՄՎԷՅՆԵՐՈՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ.—Երէկ Ղալաթիոյ գրասենեակին մէջ տեղի ունեցաւ Թրամվէյի բաժնետէրներուն ընդհ. ժողովը, Գամպանիին Գ. ... էֆ.ի նախագահութեամբ։ Նիստը տեւեց մինչեւ ժամը 12. Նիստին ներկայ էր օսմ. կառավարութեան կողմէ Սաւֆի պէյ։ Ամէնէն առաջ կարդացուեցաւ վարչական խորհրդին տեղեկագիրը, զոր ժողովը մեծամասնութեամբ ընդունեց. յետոյ ներկայացուեցան հաշիւները. փաստաբան Պ. Բէտրէլլի և Պ. Տէկան յայտարարեցին թէ այդ հաշիւները գոհացուցիչ չեն կրնար ըլլալ բաժնետէրներուն և ընդդիմացան անոնց վաւերացման. ու որչափ որ Նախագահը և խորհրդին անդամները բացատրութիւններ տուին, անոնք դարձեալ չհամոզուեցան. յետոյ ժողովին կարծիքը ուզուեցաւ, որուն մեծամասնութիւնը Պ. Բէտրէլլիի և Պ. Տէկանի կողմը բռնեց։

Ապա ձեռնարկուեցաւ վարչական խորհրդին անդամներու ընտրութեան, բայց մութը կոխած ըլլալով, որոշուեցաւ երկուշաբթի օրուան ձգել այդ ընտրութիւնը։

ՐԷԺԻՆ.—Նախընթաց օր գումարուող Նախարարական ժողովին մէջ Րէժիի վարչութեան մասին խորհրդակցութիւններ կատարուեցան և յատուկ յանձնախումբ մը կազմուեցաւ Րէժիին վերաբերեալ գործերը քննելու համար։

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ ԻՍԼԱՄՆԵՐԸ.—Պոմպայէն կը հեռագրեն թէ Պաթավիայի իսլամ բնակիչները Եըլտըզի Բարեգործական շուկային համար մէկ քանի թանկագին իրեղէններ պիտի նուիրեն և արդէն դրամական հանգանակութիւն մըն ալ բացած են։

ԼԻՎԸՐՊՈՒԼԻ ԻՍԼԱՄՆԵՐԸ.—Լիվըրբուլի իսլամ հասարակութեան պետը խնդրած է Լոնտոնի օսմ. դեսպանէն որ Բարձր. Նայիպէ իշխանուհիին ամուսնութեան առթիւ քաղաքին իսլամներուն շնորհաւորութիւնները հաղորդէ կայս. Պալատ։

ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍԸՐԸ ԵՒ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՅԱՌԱՋԴԻՄՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.—Գերմանիոյ դեսպանատան զինուորական կցորդ Պ. Մորկէն իմացուց օսմ. կառավարութեան թէ Վիլհէլմ կայսրը հաճութեամբ կարդաց իր տեղեկագիրը որ կը թուէ օսմ. բանակին արտակարգ յառաջդիմութիւնները։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ. — Անգլիոյ խորհրդարանին մէջ վերջերս Պ. Լօսէր Մեծ Բրիտանիոյ արտաքին քաղաքականութեան վրայ խօսած ատեն, ըսաւ. «Մենք առանց ճշդելու թէ ի՛նչ են մեր յարաբերութիւնները օտար պետութեանց հետ, պէտք չէ որ Յունական փոխառութեան երաշխաւորութիւնը մտածենք։ Սնանկացած տէրութեան մը համար երաշխաւորութիւն տալ մտածելու արժանի խնդիր մըն է։ Բայց ասըսելով չեմ ուզեր հակառակիլ Թուրքիոյ վճարուելիք պատերազմական տուգանքին. ես ընդհակառակը այդ բանը ջատագովողներէն եմ։ Յունաստանի և Կրետէի մէկ քանի նաւահանգիստները պաշարելու գաղափարին Անգլիոյ չմասնակցիլը, այս տեսակ պատերազմի մը զրկիլ եղաւ. ատոր համար անկարելի է չցաւիլ»։

Ապա խօսեցաւ Սըր Աշմէտ Պարթլէթ. «Կը շնորհաւորեմ բրիտանական կառավարութիւնը, ըսաւ Սըր Աշմէտ, որ փոխեց իր բռնած ընթացքը օսմ. կառավարութեան հանդէպ և առաջինէն աւելի բարեկամական սերտ կապեր հաստատեց անոր հետ։ Ընդդիմադիր կուսակցութիւնը, օսմանցիներու դէմ իրենց ըրած գրաքննութիւններէն հրաժարած տեսնելով, շնորհակալութիւն կը յայտնեմ։ Թուրքերուն և մեր յարաբերութիւնները բարելաւելու անհոգ գտնուող պաշտօնեաներն ալ իրենց ընթացքը փոխած են։ Մեր դեսպանները իրենց գտնուած կառավարութեանց մօտ ջանալու են որ բարեկամական յարաբերութիւններ մշակեն անոնց հետ. եթէ անոնցմէ մէկը չի կատարեր իրեն այդ պարտականութիւնը, պէտք կ'ըլլայ ետ կանչել զայն (ծափահարութիւններ)»։

ԹԷՄՊԷԼԻԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ.— Թէմպէլի ընկերութեան վաճառումները կրկնապատկուած են։

ՀԱՆՔԵՐՈՒ ՎՐԱՅ ՏՈՒՐՔ.— Երկրագործութեան, հանքերու և անտառներու նախարարութիւնը առաջարկած է որ օտար երկիր ղրկուած հանքերուն վրայ առնուած 20% տուրքը կէս առ կէս զեղչուի։ Պետական Խորհուրդը պիտի քննէ այդ առաջարկը։

ԵՐԿՈՒ ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ ՌՈՒՍՃՈՒՔԻ ՄԷՋ.—Բիկնաթէլի և Անկէլոֆ ու Քովաչէֆ եղբայրներու ընկերութեանց սնանկութեան մասին Ռուսճուքէն կը գրեն. «Բիկնաթէլի եւ Անկէլոֆ ընկ.ը գրեթէ դրամագլուխ չունէր. Ձինքը բռնողը պարզապէս Քովաչէֆ դրամատունն էր, որ գումարներ էր անոր նախ 80.000 Փր.ի և յետոյ 1,400,000 Փր.ի համար. Բիկնաթէլի և Անկէլոֆի սնանկութեան հետեւանքը եղաւ Քովաչէֆ դրամատան վճարումներուն դադարումը։ Այս վերջինն ունեցածն է 500,000 Փր.ի անշարժ կալուած. 1,200,000 Փր.ի մուրհակ եւ 300,000 Փր ի Ս Փիայի արժէթուղթ։

Քովաչէֆ պանքան Պուլկարիոյ ամենէն պատուաւոր տուներէն մէկը կը համարուէր և մեծ վարկ տէր էր։ Հաշուեկշռին բացը 1½ միլիոն Փր.ի կը հասնի, տեղական և օտար հաստատութեանց մէջ բաժնուած։ Բիկնաթէլի և Անկէլոֆ վաճառատան սնանկութիւնը արժեթղթի վրայ կատարուած շահադիտութենէ յառաջ եկաւ։ Պ. Անկէլոֆ ձերբակալուեցաւ Ռումանիոյ մէջ և Բիկնաթէլի Լոնտոնի մէջ։

Նէօ Էֆիմերիս կը գրէ թէ Օսմ. Պանքային Քովաչէֆ պանքայէն ունեցած 50 հազար օսմ. ոսկիի պահանջքը երաշխաւորուած է Պուլկարիոյ ազգ. դրամատան կողմէ։ Այդ սնանկութենէն Սելանիկի պանքան ալ 300,000 Փր. և Գոէտի Լիոնէն 70,000 Փր.ի վնաս ունին։

ՊՈԼՍՈՅ Նամակատան գանձին հաշուեկշիռը կատարուելով 7000 ղրշ.ի բաց մը տեսնուած է. յանձնախումբ մը կազմուեցաւ քննութիւն բանալու համար։

ՊՈԼՍՈՅ ՋՈՒՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ. — Նէօ Էֆիմերիս կ'ըսէ թէ Ղալաթիոյ Պորսային յանձնախումբը գանգատած է ելմտական նախարարութեան թէ, Պոլսոյ Ջուրի ընկերութիւնը վարչական գործառնութեանց մասին ո և է տեղեկութիւն չի տար իր բաժնետէրներուն, որ մեծ մասամբ օսմ. հպատակ են։

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ.— Իտալիոյ պանքաներուն մէկէն վերջերս 500,000 Փր. գողցուած էր։ Գողը որ Աթէնք փախած էր, կասկածուելով որ մի գուցէ Պիրէոնէն Եոֆէրըղէ շոգենաւով Պոլիս եկած ըլլայ. ոստիկանները նախընթաց օր ձերբակալեցին այդ շոգենաւէն ելլողներէն մէկ քանի կասկածելի անձեր և Կալաթա Սէրայ ղրկեցին հարցաքննուելու համար։

ՐԱՖԱՅԷԼ ՊԷՅ, ելմտական Նախարարութեան խորհրդականը երէկ Պէրլին մեկնեցաւ։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԴԵՍՊԱՆԱՏԱՆ կցորդ Պ. Մորկէն կայս. արտօնութեամբ այցելեց Հարպիյէի վարժարանը և շատ գոհ մնաց հոն տիրող կարգապահութեան համար։

ՇԵՐԱՄԱԲՈՒԾԱԿԱՆ ՄՐՑՈՒՄ.—Թարգմանեան Գէորգ էֆ. և երկրագործական նախարարութեան քննիչներէն Վահան էֆ. երէկ Իզմիր մեկնեցան Այտընի շերամաբուծական մրցումին ներկայ ըլլալու համար։

ԹՈՒՐՔԵՒՀԵԼԼԷՆ ՍԱՀՄԱՆԱԳԾՈՒՄԸ.—Կայս. կառավարութիւնը, կ'ըսէ Մոնիթէօռ, այս օրերս իմացուցած է մեծ պետութեանց որ անհրաժեշտ է կարելի եղածին չափ շուտ լմնցնել Թեսալիոյ նոր սահմանագծին աշխատութիւնները։

«ԲՐԷՆՍԻՍ ՄԱՐԻԱ» ՇՈԳԵՆԱՒԸ.— Ռումանական Բրէնսէս Մարիա շոգենաւը որ նախընթաց առտու Քէօսթէնճէ մեկնած էր, Քէօսթէնճէէ քիչ մը հեռու, Շապլը Պուռնի առջեւ խրեր է, ճիշդ հոն, ուր խրած էր Մէճիտիէ։ Բրէնսէս Մարիա մեծ դժուարութեամբ ազատուելով շարունակեր է ճամբան։ Այսօր հոս կ'սպասուի։

ՁՈՐՍ ՄԷԹՐ ԵՐԿԱՅՆՈՒԹԵԱՄԲ ԴԵԼՖԻՆ ՄԸ.— Նախընթաց օր Բիլիոսի ձկնորսները ուռկան մը ծովէն քաշած ատեն 4 մէթր երկայնութեամբ դելֆին մը (եօնուս պալըղը) տեսան մէջը։ Կենդանին ուռկանին մէջի ձուկերը ճաշակելու համար պատռած էր զայն ու ներս մտած. բայց լուղակներէն մէկ քանին ուռկանին կառչելով իր որսերուն բաղդին հանդիպած էր։ Ուռկանը որ քանի մը հազար ղրուշ կ'արժէ, անգործածելի դարձած է։

ԻԶՄԻՐԻ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.—Իզմիրի թերթերը կը գրեն թէ այս տարի թզենի, ձիթենի և ուրիշ պտղատու ծառեր ձմեռուան սաստկութենէն վնասուած են, մանաւանդ նշենիները և աֆիոնի տունկերը։

ՓԱԽՍՏ ԵԶ. — Երէկ, եէնի պաղչէի խանէն երկու եզ իրենց մօտէն անցնող ձիերէն խրտչելով սկսան վազել, մէկը դէպի Սալըգօւլէի կողմերը և միւսը Էտիրնէգաբուի կողմը։ Երկրորդը ճամբուն վրայ եօթը ութը հոգի վիրաւորեց և վերջապէս մեծ դժուարութեամբ բռնուեցաւ Էտիրնէ գաբուի մօտ։ Սալըգօւլէի կողմը գացող եզը առանց մէկուն վնաս հասցնելու բռնուեցաւ պահակ զինուորներէն։ Վիրաւորեալներէն մէկ քանիին վիճակը ծանր է։

ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ.— Երէկ, Պոլսոյ եղեռնադատ ատեանին առջեւ սկսաւ Արնավուտ Քէմալի դատավարութիւնը։ Արնավուտ Քէմալ 313 Յունիս 29ի կիրակի գիշերը Բէշէքիրլէր թաղին մէջ սպաննած էր կաթնավաճառ Հիւսնին և վիրաւորած էր Իսմայիլ անուն ուրիշ մարդ մը։ Դատավարութիւնը պիտի շարունակուի։

ԵՐԿՈՒ ԴԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀՐԴԵՀ. — Երէկ գիշեր ժամը չորսին ատեններ Մահմուտ բաշայի Տայէ խաթուն թաղը, կօշկակար Մկրտիչի փայտաշէն խանութէն հրդեհ ծագեցաւ. անմիջապէս Չըրհանկիր զօրքերը և ուրիշներ օգնութեան փութացին, բայց ջուրի նուազութեան պատճառով կրակը Մկրտիչի քովի հովանոցավաճառին խանութը անցաւ և անկէ ալ յարակից երկու խանութներու. չորս խանութ այրեցան։

ԺԱՆՏԱԽՏ ՃԻՏՏԷԻ ՄԷՋ.— Առողջապահական ժողովը 35 սնտուկ հականեխիչ դեղեր ղրկեց Ճիտտէ։

ՄԱՄԼՈՅ ՏԱԿ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՁԱՅՆԱԳՐՈՒԹԵԱՄԲ
Ս. ՊԱՏԱՐԱԳԻ
ԵՌԱՁԱՅՆ ԵՐԳԵՑՈՂՈՒԹԻՒՆ
վաւերացեալ
ԿԵԴՐ. ԿՐՕՆ. ԺՈՂՈՎԷՆ
Ձայնագրեց
ԼԵՒՈՆ ՉԻՆԻԿԵԱՆ

Ս. ՊԱՏԱՐԱԳԻ ԵՌԱՁԱՅՆ ԵՐԳԵՑՈՂՈՒԹԻՒՆՆ Մամլոյ տակ լինելով՝ ամէն անոնք որ ունենալ կը փափաքին, կը խնդրուի որ հաճին դիմել ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆՆ յիշել և այժմէն յայտնել թէ քանի օրինակ կ'ուզեն ունենալ սոյն եռաձայն երգեցողութենէն, փոխարէնը կանխիկ ղրկելով. որովհետեւ սակաւաթիւ պիտի լինին տպագրելի օրինակները։

Գինն է 1 մէճիտ արծաթ

Մամուրեան Տպարանի մէջ կը տպուին Հայկական ձայնագրերով թէ եկեղեցական և թէ զանազան երգեր խիստ դիւրամատչելի և գոհացուցիչ պայմաններով. տպագրելի գործեր ունեցողք կրնան դիմել հետեւեալ հասցէով։

Մ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ—Իզմիր
M. MAMOURIAN—Smyrne 1—2

ՀԱՄԱՌՕՏ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ
ԸՆԴՀ. ԱԶԳԱՑ
Մ. Գ. ՇԱԼՃԵԱՆԻ
Վաւերացեալ Ազգ. Կեդր. Վարչ. Ուս. Խորհրդէն

Սոյն աշխատասիրութիւնը կը ներկայացնէ՝ իր ամփոփ ձեւով՝ նախակրթարանաց Բարձր. դասընթացքին համար պատրաստուած Ընդհ. Ազգաց Պատմութեան երկու մասերն—Հին Ժամանակ և Միջին դար։ Իւրաքանչիւր պատմ. շրջանէ վերջ գրուած են Ա. Համառօտ պատկեր — և Բ. Ժամանակագրութիւն։ Մէկ մի դասի վերջին հատուածը ընդհանրապէս փոքրիկ քննադատական մ'է դիտմամբ գրուած որ աշակերտը վարժուի անդրադառնալու իր կարդացածին վրայ։ Ժամանակագրութեան տակ նշանակուած են իւրաքանչիւր դարու մէջ կատարուած կարեւոր գիւտերը։

Հեղինակը այս ընթացքը ի մօտոյ լրացնելէ վերջ՝ ի լոյս պիտի հանէ հետզհետէ Միջին և Տարրական դասընթացքներն ալ։

Կեդրոնատեղին է Մարգարեան գրատուն. կը գտնուի ուրիշ գրատուններու մէջ ալ։

Գին 5 դահեկան
43 2—3

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ

Հետեւեալ տեղեկութիւնները մեզ հաղորդուած են այս առաւօտ 12 Մարտ։

Կ. ՊՈԼԻՍ.— Ծանրաչափ 763.— Ջերմաչափ 14 աստիճան. — Օդը մասամբ ամպամած:

— Կէս օր, ժամը 5,32 :

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ԴՈՒՐՍ.—Ջերմաչափը ցոյց կու տայ: Օտեսա 3, Թրիեսթէ 5, Սոֆիա, Սուլինա 6, Վիեննա, Իզմիր 13, Արեւմ աստիճան զրոյէն վեր:

Սեւ Ծովուն վիճակը Բիլիոյի մէջ.— Հանդարտ:

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՕԳՈՒՏ

Եթէ զուտ թարմ դեղեր և դեղագործական պիտոյքներ դիւրամատչելի գներով ամենայն ուշադրութեամբ և արագութեամբ դեղագիր շինել տալու պէտք ունենաք, քսան տարիէ ի վեր փորձառութեամբ յաջողութիւն ստացող դեղագործ Պ. Դոլեանի դեղարանը դիմեցէք. Ղալաթիա կամուրջին գլուխը մանաւին քովի փողոցը Խալիլ Բաշա փողոց թիւ 11։
47 7—30

ՕԴՈՐԻ ՄՕՍՈՒԻ ՁԿԱՆ ՍՃԱՐԱԿ
Երլտըզ, Կ. Պոլիս, 13 դեկտ. 1388
Պարոնայք Օզող եւ Պոուն,
Կը ցաւիմ որ պաշտօնական զիրքովս կարող եմ փորձեր ընել, այլ համաձայն ուրիշներուն փորձերուն եւ այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը յայտարարեմ որ ձեր Մորիւ ձկան իւղն իր այս վիճակին մէջ դիւրաւ խմուելով եւ մարսուելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս ախտաբուժական գիտութիւնն ի վաղուց անտի ուզած է, մասնաւորապէս այդ յաջող պատրաստութեան մէջ։ ՏՐ. Ս. Ս. ՄԱՎՐՈՅԵՆԻ ՓԱՇԱ
Արքունի Վեհ. Սուլթանի

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	23	29
Ամէնէն բարձր գին	»	23	23
Ամէնէն վար գին	»	22	18
Րումէլիի Երկթ. գոգ.	Ֆր.	106	50
Ամէնէն բարձր գին	»	107	87
Ամէնէն վար գին	»	106	50
ԲԱՑՈՒՄ 20 Մարտ			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ֆ. Կ.	23	15
Րումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	106	25
Օսմանիյէ		387	—
Րէժի		385	—
Օսմ. Պանքա		12	32
Քուէյի Ժէնէրալ ՕԹԹ.		8	20
Երկրագործական Պանքա		7	30
Սոս. ՕԹ. Շոմէ Է Վալէօռ	Ա. Ո.	3	25
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	45
Թրամուէյ բաժնեթ		825	—
» ժուիսանս		265	—
» պարտամ.	Ֆր.	505	—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	315	—
Թարափ Կ Պոլսոյ	»	475	—
ՍԹԻԼԱՆՑ			
Քոնսոլիտէ ութ օրուան	Օ. Ո.	3	60
» մէկ ամսուան	»	—	—
Րում. Երկթ. ութ օրուան	»	—	—
» » մէկ ամսուան	»	—	—
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ			
20 Ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	02
Անգլիական ոսկի	»	109	24
Օսմ. Հաստ. ոսկի? Բոլ էմբերիալ	»	89	20
Քրիմիգ	»	51	02
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	03
Մէթալիք	»	96	—
Րուպլի թղթադրամ	Օ. Ո.	8	59
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ			
Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	20
» » » չէք	»	110	—
Բարիզ » »	Ֆր.	23	—
» » » չէք	»	22	87 ½
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	18	48 ¾
Վիեննա չէք	Ֆիոր.	10	87 ½

SANS
Opium, Morphine ni Codéine les Pectoraux de Nafé sont ordonnés avec sécurité et succès

Pâte et Sirop de Nafé de DELANGRENIER
PARIS
53, Rue Vivienne
ET PHARMACIES.
Dépôt dans toutes bonnes Phies.

CONTRE
les Toux, Grippe, Influenza
Bronchites
Coqueluche
et Irritations de Poitrine et de Gorge

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԵԱՑ

Արեւելեան երկաթուղեաց պարտատոմսերուն 169րդ վիճակահանութեան պարգեւները

Ապրիլ 1 1898

Թ.	Ֆր.	Թ.	Ֆր.	Թ.	Ֆր.	Թ.	Ֆր.
830,430	600,000	1,683,945	3,000	1,135,775	1,000	1,402,052	1,000
1,265,778	60,000	335,011	»	1,067,240	»	891,131	»
1,335,434	20,000	510,383	»	838,519	»	78,124	»
279,299	»	85,852	»	830,427	»	1,157,393	»
224,025	6,000	1,777,540	»	182,564	»	838,520	»
475,969	»	460,473	»	789,825	»	83,367	»
510,715	»	418,870	»	989,471	»	1,574,792	»
294,141	»	279,298	»	1,544,198	»	1,152,657	»
837,482	»	1,033,812	»	281,866	»	121,679	»
1,275,957	»	1,421,507	1,000	378,241	»	420,988	»
1,258,306	3,000	1,273,924	»	1,092,452	»	1,067,441	»
1,092,451	»	1,574,794	»	794,228	»		
891,133	»	1,532,478	»	1,047,907	»		

400 Ֆրանք շահող թիւեր

2476	168,298	345,274	599,519	829,019	1,005,280	1,245,527	1,456,882	1,690,270
7	9	5	20	20	1,013,201	8	3	1,728,571
8	300	345,651	607,136	829,741	2	9	4	2
9	182,561	2	7	2	3	30	5	3
80	2	3	8	3	4	1,258,307	1,472,591	4
5,111	3	4	9	4	5	8	2	5
2	5	5	40	5	1,033,811	9	3	1,741,061
3	203,576	351,251	608,106	830,426	3	10	4	2
4	7	2	7	8	4	1,265,776	5	3
5	8	3	8	9	5	7	1,476,391	4
12,351	9	4	9	837,481	1,041,046	9	2	5
2	80	5	10	3	7	80	3	1,763,786
3	214,086	359,231	611,481	4	8	1,273,921	4	7
4	7	2	2	5	9	2	5	8
5	8	3	3	837,516	50	3	1,497,751	9
16,896	9	4	4	7	1,047,906	5	2	90
7	90	5	5	8	8	1,275,956	3	1,777,536
8	224,021	378,242	620,941	847,356	9	8	4	7
9	2	3	2	7	10	9	5	8
900	3	4	3	8	1,058,481	60	1,518,926	9
23,666	4	5	4	9	2	1,279,581	7	1,799,596
7	224,031	418,866	5	60	3	2	8	7
8	2	7	639,016	868,096	4	3	9	8
9	3	8	7	7	5	4	30	9
70	4	9	8	8	1,067,236	5	1,532,476	600
29,326	5	420,986	9	9	7	1,295,731	7	1,810,206
7	226,281	7	20	100	8	2	9	7
8	2	9	709,086	869,826	9	3	80	8
9	3	90	7	7	1,067,442	4	1,536,536	9
30	4	460,471	8	8	3	5	7	10
51,096	5	2	9	9	4	1,304,051	8	1,819,421
7	242,901	4	90	30	5	2	9	2
8	2	5	776,156	891,132	1,086,431	3	40	3
9	3	463,466	7	4	2	4	1,539,896	4
100	4	7	8	5	3	5	7	5
69,721	5	8	9	892,371	4	1,319,346	8	1,838,456
2	279,296	9	60	2	5	7	9	7
3	7	70	783,776	3	1,092,453	8	900	8
4	300	472,036	7	4	4	9	1,544,196	9
5	281,867	7	8	5	5	50	7	60
78,121	8	8	9	910,851	1,105,281	1,322,066	9	1,846,011
2	9	9	80	2	2	7	200	2
3	70	40	784,426	3	3	8	1,548,101	3
5	294,142	475,966	7	4	4	9	2	4
79,601	3	7	8	5	5	70	3	5
2	4	8	9	914,991	1,114,596	1,335,431	4	1,878,756
3	5	70	30	2	7	2	5	7
4	298,346	486,836	789,401	3	8	1,3,35433	1,564,556	8
5	7	7	2	4	9	5	7	9
83,271	8	8	3	5	600	1,349,426	8	60
2	9	9	4	928,411	1,135,771	7	9	1,893,666
3	50	40	5	2	2	8	60	7
4	303,261	501,791	789,821	3	3	9	1,568,896	8
5	2	2	2	4	4	30	7	9
83,366	3	3	3	5	1,152,656	1,402,051	8	70
8	4	4	4	947,251	8	3	9	1,904,621
9	5	5	794,226	2	9	4	900	2
70	335,012	510,381	7	3	60	5	1,574,791	3
85,851	3	2	9	4	1,157,391	1,421,506	3	4
3	4	4	30	5	2	8	5	5
4	5	5	810,616	984,761	4	9	1,601,646	1,923,651
5	321,311	510,711	7	2	5	10	7	2
87,206	2	2	8	984,763	1,173,496	1,428,261	8	3
7	3	3	9	4	7	2	9	4
8	4	4	20	5	8	3	50	5
9	5	535,721	823,491	984,472	9	4	1,683,941	1,953,156
10	345,031	2	2	3	500	5	2	7
92,121	2	3	3	4	1,176,401	1,430,401	3	8
2	3	4	4	5	2	2	4	9
3	4	5	5	990,561	3	3	1,684,566	60
4	5	549,106	824,956	2	4	4	7	1,969,796
5	1042271	7	7	3	5	5	8	7
121,676	2	8	8	4	1,227,411	1,440,456	9	8
7	3	9	9	5	2	7	70	9
8	4	10	60	1005276	3	8	1,690,266	800
80	345,271	599,516	829,016	7	4	9	7	
168,296	2	7	7	8	5	60	8	
7	3	8	8	9	1,245,526	1,456,881	9	

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՖԻՆԻՔՍ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. Ոսկի 1,000,000

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար առաջ, առաջ հրդեհի ապահովագրութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 20,000,000 Անգլիական ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասներուն համար։

Հիմնեալ ի Լոնտոն՝ յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծական՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոյս, որ ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասները։

Հ. ՍՈՒԽԱՆ և Ընկ. ընդհ. գործակալք Կ.Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ Ծովու եզերաց, Ղալաթիա, Պանք Օթոմանի վարի քովը Վիթալիս խան, գետնայարկ թիւ 1։

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տրք Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Եաննի թութխճըսեան հրոյէ յուրէ, միչտ Զղրատճեանց դէմ)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենաստատիկ ցաւած ակռաներն մէկ անգամէն կը լեցնեն. յատուկ դեղերով և բոլորովին վտանգաւոր պայմանաւ։

Նորահնար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր, և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, դէմքէ յետաձգութիւն ըստ փոքրէ, ծամկղութիւն, և ալոգ պլոմբուութիւն երաշխաւորեալ։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին, ինչպէս նաեւ թրմըրցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամնահանութիւն.

Ց.Գ. Ամերկ. ատմ.համաձայն ձմեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէսօր) ինչպէս նաեւ ամեն օր, (մինչեւ կէսօրէ) հիւանդ կընդունին Բերայի գործատեղին։

Գաղըքիւղցիք կրնան դիմել իւրեանց բնակարանն, Բէյ 1 Խըչըօղլի փողոց։

EMULSION SCOTT

ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին Նշանը

աշխարհի մէջ լաւագոյն դեղն է

ԵՐԱԽԱՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ

ամէն տեսակ հիւանդութեանց համար։

Ամենէն ախորժահամ ձկան իւղն է «իբօֆօսֆիթ տը շօ է տը սուտ» ի հետ խառնուած։ Տղայք հաճոյքով կ'ուզեն ճաշակել զայն։ Բնաւ ուրիշ դեղ մը ասոր չափ ազդեցիկ չէ, բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԽՈՑԼԸ (սըրաճա),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԾԻՒՐՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՔՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ,
ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործակատար ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒՐԵԼ

ԹՐԻԱՆՏԱՖԻԼՕՊՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՑ
ԸՄՊԵԼԵԱՑ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

Մաուֆէլա-պէսա

Ղալաթիա, ՄՈՄՀԱՆԷ ճամբէսի, թիւ 69

Սոյն գործարանը, բացուած 1878ին, կը ծախէ ամեն տեսակ մասթիքա և ռաքի, զուտ խաղողէ շինուած։

Թրիանտաֆիլօբուլօ եղբարց օղին, օժտուած հաղուագիւտ յատկութեամբ ու ճաշակով, ախորժակը կը բանայ, ջիղերուն ուժ, և մարմին կորով կուտայ. Նրբաճաշակ խմողներուն կը յանձնարարուի Թրիանտաֆիլօբուլօ եղբարց օղին, որ կը ծախուի գոցուած և կնքուած շիշերով։

Դիմել. Բերա Եանի, Հէլվէցիա, Պիզանս, Կամպրինօս գարեջրատուները, Բաքառօբուլօ, Բաքաեանօբուլօ, Գրիցալի, Գրինիգօս, Մարսիլիա և Տիմիթրաքօբուլօս նպարեղէնի վաճառատուները, Թարլապաշի 65 և 170 թիւ ըմպելեաց մթերանոցները, Սիրքէճի Վասիլիատի և Զօգօ գարեջրատուները, Պալըք բազար Ֆիլօքօս և Լէթասի խանութները, Լիմոն իսկէլէսի Պելլրինի մթերանոցը, Պէշիքթաշ Անէսթի, Պազարի և Բանճօբուլոսի խանութները։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ և ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայի և Պոլսոյ միջեւ կանոնաւորապէս բանող

ԺԱՄԱՆՈՒՄ

Ապրիլ 4 Մինկրէլի Անատոլուի եզերքէն։

ՄԵԿՆՈՒՄ

Ապրիլ 5 Մինկրէլի Մարսիլիա ուղղակի։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղեւորք և ապրանք ուղեւորութեան

Նաւուղեգի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար
ԹԻՈԹԷՄ ԲԸՊՈՒԼ

575 Թօփհանէ, քարափին վրայ

AMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ
ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Հիմնադրամ	Ֆրանք	14,500,000
Պահեստի դրամ	»	21,173,000
Տարեկան հասոյթ	»	44,820,000

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մեծ աւանները և ... մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակա ...

572 Լիազօր ներկայացուցիչ ... Պոլսոյ

ԳԱՒՈՒԵԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Անանիամեան խան. 12, 13, 14

ՍԱՎՈՆ ՄԵՏԻՔԱՄԱՆԹԵՕ
ԿՐԻՄՕ ԵՒ ԸՆԿ.
SAVONS MÉDICAMENTEUX

ՆՈՐՎԵԿԵԱՆ ԽԱՑՄՂԱՆԻ ՕՃԱՌ, անխուսափելի մորթի վէրքերուն, արբերի (բէմբէյի). եռբորի և մորթի ամեն տեսակ հիւանդութեանց։

ՍԱՎՈՆ ՍՈՒԼՖՈՒՐԷՕ՝ յօդային ցաւերու համար։

ՍԱՎՈՆ ԲՈՐՕՖԷՆՕՒ ՏԻՏՐԱՌՕՒՖԻՆ՝ մորթի ամեն տեսակ հիւանդութեանց դէմ։

ՍԱՎՈՆ Ա ԼՈՒԻՍ ՖԷՆԻՔ. որ յանձնարարուած է բոլոր պահպանող առաքինիի հիւանդութեանց, ինչպէս են ցոլեր, Նեխոսկան ոտնոց։ Կը դարմանէ մորթի անկանոն արտաշնչութիւնները։

ՍԱՎՈՆ Օ ՊԻ-ՔԼՕՐՈՒՐՕ ՏԻՏՐԱՌՕՒՖԻՆ՝ անգիկով պատրաստուած բժժանքներուն տեղ կը բանէ՝ մարմնոյն վրայ անցող միջատները ջնջելու համար։

Փարիզ, 8, Վիվիէն փողոց, և բոլոր դեղարանաց մէջ։ A.

ԲԱԶԷ

ՄԵԾ ՀԱՑ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՉԱՓՈՎ ՎՐԱՑ ՀԱՆԴԵՐՁԻՑ

Կ. Պոլիս, Մահմուտ Փաշա, Ապուտ Էֆէնտի Նէնի Զարջը, Թիւ 5, 6

Վաճառատունս պատիւ ունի ծանուցանել ազնիւ Հասարակութեան թէ՝ ի վիճակի է հայթայթել անմրցելի գներով թէ պատրաստ և թէ չափու վրայ հանդերձեղէնք։ Տնօրէնութիւնն՝ սերտ յարաբերութեան մէջ լինելով Ֆրանսայի ամենէն լաւ գործարանաց հետ, կարողացած է ի ձեռին ունենալ ազնիւ չուխաներու ստուար քանակութիւն մը որ հրապարակի վրայ ծախուած պատրաստ հանդերձեղէններու ցաւալի վիճակն և սղութիւնն իսկոյն կը պարզէ լաւ գիտողին։ Գերման-Աւստրիական կեղծ պատրաստութիւններէ խորշած, միայն զուտ բուրդ Ֆրանսական, Անգլիական և Պելճիքական լաւ ապրանքներ առնելով ընտիր գործաւորութեամբ պատրաստել և անլուր գներով ծախել, այս եղած է վաճառատանս նշանաբանն։ Հրապարակէն չուխայ գնելով, պատրաստ զգեստ ծախելու ճգնող վաճառատուններէն այցելել առաջ, կը խնդրուի անգամ մը դիմել մեր վաճառատունն ալ։

Վերջին գին. Թիւը 2 դրշ.

20 74—100

МАТИКО ԵՒ ԿՐԻՄՕ ԵՒ ԸՆԿ.

ՄԱԹԻՔՕ ԵՒ ԿՐԻՄՕ ԵՒ ԸՆԿ.
ԴԵՂԱԳՈՐԾ Ի ՓԱՐԻԶ
MATICO de GRIMAULT & Cie

ՄԱԹԻՔՕՅԻ ՆԵՐԱՐԿՈՒՄ

Մի միայն Բերուի Մաթիքօի տերեւով պատրաստուած այս ներարկում մէկ քանի տարուան մէջ տիեզերական համբաւ առած է։ Կը դարմանէ քիչ ժամանակի մէջ ամենէն յամառ միզատարները։

ՔԱՓՍԻՒԼ ՄԱԹԻՔՕ

Անխուսափելի արդիւնք սերմնահոսութեան դարմանման համար ; առանց երբէք յոգնեցնելու ստամոքսն, ինչպէս կ'ընեն քուպէպի և քօփայի իւղերը, կը գործածուին նաեւ հինցած հիւանդութիւններու համար։

Փարիզ, 8, Վիվիէն փողոց, և գլխաւոր դեղարանաց մէջ։ A.

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.
ՊԱՀԵՍՏԻ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏ ԳՈՒՄԱՐ
906,000,000 ՖՐԱՆՔ

Տնօրէնութիւն յԵւրոպա

Փարիզ, 16, Պուլվառ տէ գ'Իթալիէն. 1, 3, էտ Լը Բէլթիէ փողոցի սեփական շէնքին մէջ

1845ին հիմնուած է

Ապահովագրութեան վճ. 1 Միլիոն	123,000000
1895ի արդիւնքն	
Ապահովագրեալներու վճարուած	87,000000
Հասոյթ	196,000000
Նոր ապահովագրութիւնք	661,000000
1896 յունուար 1	
Աւանդք եւ անշարժ կալ. յԵւրոպա	40,00000
Յաւելեալ դրամագլուխ	124,00000
Արդի ապահովագրութիւնք 4 Միլիոն	141,00000

Տէրկէրական առանձնաշնորհ

Շահաբաժիններու բարդմամբ և ապահովագիներու վերադարձմամբ՝ ի դէպ մահու

Պայմանագրութեան նոր եղանակ

սկսեալ Առաջին տարւոյն լրանալէն վերջ ԱՌԱՆՑ ՎԵՐԱՊԱՀՈՒՄԻ ի մասին բնակութեան և ուղեւորութեան.

Հինգ տարի ետքը ԻՐԱՒՈՒՆՔ տալով ընկերութենէն փոխառութիւններու որոց գումարը նշանակուած է ապահովագրին մէջ։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա

188 Ժ. ՈՒ. ՀՕՒԻԹՕՂ ԵՒ ԸՆԿ.

Վօյվօտա ի ... փող, Վիթալիս խան, Ղալաթիա

ԼՈՆՏՈՆ ԵՒ ԼԱՆՔԱՇԻՐ
ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1862ԻՆ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 2,127,500 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ
ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ ՌՕՊԷՐԹ ՃԻՆԳԷԼ

Հէնտէյ խան, Թիւ 2—3, Վօյվօտա փողոց, Ղալաթիա

Առաջնակարգ Ընկերութիւն մ'է սա, իր առատաձեռնութեամբ, ճշդապահութեամբ և պատուաւորութեամբ համբաւաւոր։

ՔՆՆԻչ ԹԷՈՏՈՐ ՍԹԷՖԱՆՈՒ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլլէ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Գօմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	1862
Ալէքթօ	3607	Գօնկօ	2906	Կրօտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սարքօ	1113
Անճէլօ	1541	Գօրսօ	895	Հիրօ	775	Մարղէլլօ	3709	Ցիրիօ	1735
Արիօսդօ	2377	Տիտօ	4811	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	18 2	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1037	Սպէրօ	1200
Պօրոտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրադիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Պրավօ	1076	Տրաքօ	1713	Հումպէր	596	Մուրիլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրիւնօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօքիօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտահօ	5540	Օհիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրքիտօ	487
Գալիբսօ	1337	Էրաղօ	1481	Քլէօս	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2419
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլբինօ	2307	Բալէրմօ	1537	Վասքօ	1914
Գադօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօվնօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Չիբակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1834	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէրանդօ	2272	Րինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Գլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	...լօ	1613	Զէրօ	1200
Գօլօրատօ	4235	Կիդանօ	1243	Լօրէնցօ	3191	Րօմէօ	1789		

Իակօ շոգենաւը, Նաւապետ Ուստըն, ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն հոս հասաւ։ Էպրօ շոգենաւը, Նաւապետ Ուտ, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ և ապրիլ 1ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս գալու համար։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՋՕ

Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրբուլի և Արեւելեան միջեւ բանող շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիրգօրիան	10500	Ֆլավիան	3500
Առմէնիան	10500	Էճիբշիըն	3500
Քէսդրիան	10500	Աըրժ.ըն	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գօլօմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ճօրճիան	8000	Անտալուզիան	2500
Գոսդոնիան	8000	Ալզաշիըն	2500
Ֆիրճինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինճօ	900
Վավօնիան	3700	Օբօրդօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպօն	800
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունն հանելու համար իրենց հրահանգը դրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԷՆ

Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Թիւ 1 Ղալաթիա

COMP RUSSE
NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթական երթեւեկութիւնք

Գշ. 17/29 Միտիլլի, Իզմիր, Պիրէօս, Աղեքսանդրիա, ժամը 3ին յետ միջօրէի։

Գշ. 18 30 Սեվաստաբոլին սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։

Եշ. 19/31 Տարտանէլ, Այնօրօզ, Սէլանիկ, Իզմիր ժամը 4ին յետ միջօրէի։

Շբ. 21,2 Ինէպօլու, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն և Պաթում առտուն ժամը 11ին։ 562

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ

Որու ամբողջ երկաթէ շոգենաւերը կը բանին Լիվըրբուլ և Արեւելեան միջեւ

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ումպրիա	7718	Պոթնիա	4581
Էթրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2403
Աւրանիա	7268	Ալգաս	2393
Բավօնիա	5587	Սարակոսա	2166
Սէֆալոնիա	5517	Թարիֆա	2246
Կալլիա	4809	Բալմիրա	2144
Սիթիա	4557	Թրինիտատ	1893
Ալէփփօ	2143	Մորոքքօ	1855
Քէտար	1876	Քամբանիա	12950
Շէրպուրկ	1614	Լուքանիա	12950
Գազալոնիա	4345		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՈԼԻ գործակատար
Thomas C. Joly
Ալիքսիատիս խան, Թիւ 401
Ղալաթիա 571

Արտօնատէր Կ. Ս. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

«ՄԱՍԻՍ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (37)

ԷՄԻԼ ԿԱԲՈՐԻՕ

ԴԺՈԽԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔ

ԲԱՍՔԱԼ ԵՒ ՄԱՐԳԸՐԻՏ

—Ցայտնի է որ, ըսաւ, Պ. Տը Ֆոբալթ հեղինակն է այդ գարշելի դաւաճանութեան.. ։ Բայց ինչ շահ ունէր այդ վատութեան մէջ.... Տեսնենք, Բասքալ, քեզնէ վանելու պատճառ մ'ունէ՞ր.... ։ Գաղտնիք մ'ունէ՞ր քեզի հաղորդած, կամ քու մէկ գաղտնիքդ իմացա՞ծ էր, որ կրնար մեծ վնաս պատճառել իրեն՝ թէ որ երեւան հանած էիր....

—Ո՛չ, մայրիկ։

—Ուրեմն ուրիշ իրեն պէս թշուառականի մը վաս գործիքն եղած պիտի ըլլայ.... ։ Խուզարկէ յիշողութիւնդ, զաւա՛կս, արդեօք վիրաւորա՞ծ ես բարեկամներէդ մին։ Անհերկե՞ր ես թէ մեկուն գործին արգելք չես եղած... կամ վնաս չես հասուցած, մըտածէ.... ։ Քու արհեստդ վտանգներ ունի. անգութ թշնամիներ կը պատ-
ճառէ քեզ։ Այնպիսի գայթակղական դատեր կրնան ըլլալ, որոց մէջ փաստաբան մը կը հարկադրի անգթաբար պատռել իր հակառակորդներուն անվաւերութիւնը....

Բասքալ ցնցուեցաւ։

Այնպէս թուեցաւ իրեն թէ մութին մէջ լուսոյ նշոյլ մը փայլել կ'սկըսէր, տկար և աղօտ արդարեւ, բայց վերջապէս նշոյլ մ'էր։

—Ո՛վ գիտէ... մըմնջեց, ո՛վ գիտէ....

Տիկին Ֆէրայեէօր կը մտածէր, և իր մտածութեանց ճիգէն կամ բնութենէն՝ արիւնը ճակատը կ'ելնէր։

—Պարագաներ կան, ըսաւ, որոց մէջ մայր մը պէտք է գիտնայ խըստապահանջ ամօթխածութեան սահմաններէն դուրս ելնել։ Սիրուհի ունէ՞ր, զաւա՛կս....

—Չունիմ, պատասխանեց։

Դէմքը ծիրանիի գոյն առեր էր, և կարճ վարանումէ մը յետոյ յարեց.

—Բայց սրտիս խորէն և սուրբ սիրով կը սիրեմ մանկամարդ աղջիկ մը, աշխարհի մէջ գտնուածներուն ամենէն գեղեցիկն ու պարկեշտը... որ թէ խելքով և թէ սրտով արժանի է քեզ, մայրի՛կ....

Տիկին Ֆէրայեէօր գլուխը կ'երերցընէր մտախոհ, իբր թէ կ'սպասէր կին մը գտնել այս անօրէն գաղտնիքին ներքեւ։ Հարցուց.

—Ո՞վ է այդ մանկամարդ աղջիկը։ Անունն ի՞նչ է։

—Մարգըրիտ...

—Ի՛նչ Մարգըրիտ։

Բասքալի շուարումն աւելցաւ.

—Ուրիշ անուն չունի, պատասխանեց, և իր ծնողքը չճանչեր.... ։ Ժամանակաւ մեր փողոցին մէջ կը բնակէր իր դաստիարակուհիին՝ տիկին Լէօնի և ծերուկ ծառայի մը հետ.... Հոն տեսայ զինք առաջին անգամ.... Հիմա կը բնակի Շալիւս կոմսին ապարանքը Զուրսէլ փողոցին մէջ....

—Ի՛նչ տխրօրէն։

—Կոմսը կը խնամէ զայն.... դրեթէ խնամակալն է անոր։ Ինքը հոգ տարած է կրթութեանը։ Եւ թէպէտ օրիորդն այս մասին բան մ'ըսած չէ ինձ, կ'ենթադրեմ սակայն թէ Շալիւս կոմսին աղջիկն է....

—Եւ այդ օրիորդն ալ քեզ կը սիրէ՞....

—Կը հաւատամ մայրի՛կ... Երդում ըրաւ ինձ թէ ինձմէ զատ ուրիշ ամուսին չպիտի ունենայ երբէք։

—Եւ կոմսը՞...

—Զգիտեր, չկասկածիր անգամ.... Օրէ օր կը ձգէի իմացունել քեզ այս բանը և աղաչել որ երթաս Շալիւս կոմսը տեսնես.... ։ Իմ վիճակս դեռ շատ համեստ է.... ։ Կոմսը շատ հարուստ է. գիտաւորութիւն ունի ահագին դրամօժիտ մը տալ Մարգըրիտին, երկու միլիոն կարծեմ....

Տիկին Ֆէրայեէօր ձեռքի արագ շարժմամբ մ'ընդմիջեց որդւոյն խօսքը.

—Ալ մի՛ փնտռեր, ահա աղէկեց կ'ուզայ հարուածը։ Բասքալ ցատկեց ոտքի վրայ, այտերը կարմիր, աչերն հրացայտ, շրթունքը դողդոջուն։

Կը թուէր իրեն թէ մութերը պատռող փայլակ մը կուգար լուսաւորել իր ինկած վիհին խորերը։

—Ե՛ժէ այդպէ՛ս է, գոչեց, եթէ այդպէ՛ս է.... Շալիւս կոմսին ամբաւ հարստութիւնը կրնայ թշուառական մը հրապուրել.... Ո՛վ կ'ըսէ ինձ թէ չլրտեսեցին Մարգըրիտն և չիմացան թէ ես արգելք մ'եմ։ Ջեմ գիտեր թէ միլիոններուն ցոլքն ինչ ոճրագործի տենչանք կը բորբոքէ....

Արդարեւ Բասքալ ամենէն լաւ կըրնար գիտնալ ընչաքաղցութեան զարհուրելի հնարքները։ Իր կեանքը միշտ հանդարտ և միօրինակ եղած է, բայց մարդ մը չկրնար չորս տարի փաստաբանի գրագիր, նոտար և վերջն ալ փաստաբան ըլլալ անպատիժ. Աշխարհի տխուր փորձառութիւնը չուտով կը վանէ մոքի պատրանքները փաստաբանական գրասենեակներուն մէջ, ուր կը դիմեն՝ հանրային լուացարանները խուժող աղտոտ կտաւեղէններու պէս ամեն տեսակ խայտառակութիւններ, հակառակ շահերու գծած պայքարներ, ներքին կամ ընտանեկան կենաց անգգամութիւններ ու ապիրատութիւններ, որք եղեռնագատ ատեանին և ոստիկանութեան աչքէն խոյս տալով կը վրիպին։

—Հաւատա ինձի, ըսաւ տիկին Ֆէրայեէօր, խղճիս մէջէն ձայն մը կ'ըսէ ինձ թէ սխալ չէ կարծիքս.... ։ Ապացոյց մը չունիմ, և սակայն աներկբայ եմ....

Իսկ Բասքալ կը մտածէր.

—Եւ ասոր հետ մէկտեղ, ըսաւ, ի՛նչ տարօրինակ զուգադիպութիւն.... Պատմեմ քեզ, մայրի՛կ, ինչ որ պատահեցաւ վերջին անգամ սիրելի Մարգըրիտիս հետ խօսակցած միջոցիս.... ։ Երեկ ութ օր եղաւ։ Ա՛յնչափ տրտում և ա՛յնչափ յուզուած էր, որ ես զարհուրեցայ.... ։ Հարցուցի իրեն պատճառը, և չուզեց նախ պատասխանել իմ հարցումներուս, բայց երբ շատ պնդեցի. «Ո՛հ, ըսաւ, կը դողամ որ «զիս ամուսնացնելու խորհուրդ մը «կայ... Պ. Տը Շալիւս բան մը չյայտնեց ինձ, բայց ժամանակէ մ'ի վեր «յաճախ կ'առանձնանայ և ժամերով «կը խորհրդակցի երիտասարդի մը հետ, «որուն հայրը ժամանակաւ մեծ ծառայութիւն մ'ըրած է իրեն.... ։ Եւ «այդ երիտասարդն ամէն անգամ որ «կոմսին հետ գտնուիմ, զարմանալի «ուշադրութեամբ մ'ինձ կը նայի....»

—Անունն ի՛նչ է...

—Չ՛մ գիտեր.... ։ Չըսաւ անունը, ես ալ՝ չփութալով այս տուած լուրէն՝ մոռցայ հարցնել.... Բայց չծածկեր ինձմէ.... Այս իրիկուն, եթէ չկրնամ զինքը տեսնել, նամակ մը կը հասցնեմ ձեռքը.... ։ Թէ որ մեր կասկածածն ստոյգ է, գաղտնիքն երեք մարդու ձեռք է... և այն ժամանակ գաղտնիք չմնար....

Թարգմ. Կ. Ս. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

(Շարունակելի)